

ŽENA IN DOM

2

„SREČNA MAMICA“

Gospa Cirila Škerl-Me-
dvedova, odlična članica
dramskega gledališča v
Ljubljani s svojima
otrokoma

Foto Jos. Pogačnik ml.
Ljubljana, Mestni trg

Persil-om

in ravnaj pravilno!
Je sicer zelo enostavno, toda važno:

Raztopi Persil v
mrzli vodi.

Napravljeno raztopino vlij v kotel, napoljen z mrzlo vodo.

Perilo rahlo vlagaj in pusti, da počasi zavre. $\frac{1}{4}$ ure kuhati zadostuje.

Potem dobro izperi; naprej v to-
pli in zatem v
mrzli vodi.

Poskusite tako! Videli bodele:
Persil izpolnjuje, kar obljubuje!

Dancing

K plesni toaleti se dobro poda naš odprt čevlček iz laka. Dela noge drobno in mikavno.

Vrsta 9805-60305 **Din 229.-**

Temnorjav čevlček iz ševroa s solidno kombinacijo iz kačje kože.

Vrsta 9575-40446 **Din 229.-**

Čevlček iz laka z okusno zaponko in s kombinacijo iz kačje kože.

Vrsta 9875-60349 **Din 229.-**

Moški lakasti čevlji. S temno obleko se lahko nosi tudi za urad ali pa na cesti.

Vrsta 9837-60721 **Din 269.-**

Za predpust:

Napol brokat **Din 129.-**

Čisti brokat **Din 169.-**

Za isto ceno lahko dobite brokatne čevlčke na zaponko.

Svileni čevlčki iz atlasa za maske.

Takšne čevlčke vam takoj lahko po-
barvamo s kakršnokoli barvo vaše toalete.

Vrsta 9715-10403

Din 169.-

Iz črnega bombažastega atlasa **Din 79.-**

Priljubljeni čevlčki naših dam:

iz črnega laka

Din 229.-

iz svilenega atlasa

Din 169.-

iz črnega bombažastega atlasa **Din 79.-**

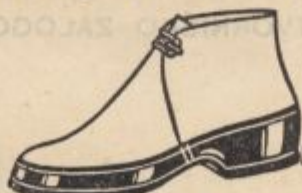
Dancing. Najlažji moški nizki plesni čevlji. Tehtajo samo 560 g. Nikomur ni več treba plesati v navadnih vsakdanjih čevljih, ker veljajo ti samo

Din 169.-

Če nosite naše gumaste čevlje, imate vedno suho in čisto obutev

Damski snežni čevlji iz gabardena, črni ali pa rj. vi. Najboljša izdelava. Veljajo samo **Din 129.-**

Moški snežni čevlji iz črnega gabardena. Veljajo samo **Din 169.-**

Damske galoše. Te galoše se odlikujejo pred drugimi v tem, da so lahke, da se dobro prilagajajo čevljem in da ne delajo noge velike. Veljajo samo **Din 79.-**

Rata

Naša beseda

Ko smo razposlali prvo številko, smo se prav dobro zavedali, da en sam snopič ne more nuditi vsega tistega, kar potrebuje slovenska žena. Socialni položaj naših čitateljic je tako raznoličen, da je skoraj nemogoče ustreči na 32 straneh vsem željam in zahtevam. Tudi drugi in tretji snopič ne bo zadovoljil vseh naročnic, pač pa lahko obljubimo, da bo v nadaljnjih številkah prav vsaka čitateljica našla toliko dobrega, poučnega in zabavnega gradiva, da bo korist mnogo, mnogo več vredna, kakor znaša malenkostna naročnina.

Preglejte samo praktično vsebino teh dveh števil. Koliko nasvetov se bo nabralo v enem letu! In ali niso že samo ti nasveti več vredni kakor 48 dinarjev? Da bo konec leta pregled lažji, bomo izdali za praktične nasvete priročno kazalo, da bo vsaka čitateljica še čez leta in leta lahko po abecednem redu poiskala nasvet za to ali ono zadevo.

Da pa je list res dober in da so naše naročnice z njim zadovoljne, nam pričajo številna laskava priznanja. Prejeli smo tudi veliko

dobrih nasvetov. Zaradi ogromnega dela nam ni bilo mogoče, da bi se vsaki posebej zahvalili. Zato vsem iskrenim svetovalkam za dobrohotne nasvete prav prisrčna hvala! Naša želja je, da bi nas podpirale vse čitateljice, tiste, ki imajo bogate izkušnje, z nasveti in prispevki, druge pa s pridobivanjem novih naročnic. Vse bomo upoštevali, in naša naloga bo, da bomo revijo urejevali tako, da bo zadovoljila preprosto slovensko ženo in damo iz visokih družabnih krogov.

Večina naročnic je o pravem času plačala naročnino.

Onim, ki so nakazale do 5. januarja 1930. naročnino za vse leto, smo poslali v platno vezan koledar, tistim, ki so plačale za pol leta, pa v mehke platnice vezanega. Ako ga katera pomotoma ni prejela, naj piše dopisnico, da ji koledarček naknadno pošljemo.

Danes smo priložili prilogo za kroje. Naročnice, ki se že spoznajo na krojne priloge, bodo priznale, da se naša priloga odlikuje posebno s tem, ker so pomanjšani deli kroja narisani na blagu, tako da vsaka vidi, koliko bo potrebovala blaga. Priloga bo priložena vsaki številki. Prihodnje priloge bodo tako urejene.

TUDI ZA VAS IMAMO

PO NIZKI CENI

DOBER GRAMOFON IN VELIKO IZBIRO PLOŠČ

PRED NAKUPOM SI
OGLEJTE NAŠO
TVORNIŠKO ZALOGO

„Tehnik“ JOSIP BANJAI
PRODAJA KOLES, GRAMOFONE IN ŠIVALNE STROJE
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 20
V PALAČI OKROŽNEGA URADA

da bodo na eni strani ročna dela, na drugi pa kroji, tako da vsem ustrezemo.

Ker je večina naših naročnic pisala, da želi imeti prilogo za ročna dela in kroje, smo to prilogo priložili vsem. Čeprav je priloga risana na obe strani, smo vendar določili tako nizko naročnino, da jo bo gotovo vsaka čitateljica rada obdržala. Slej ali prej bo potrebovala tako prilogo. Stane pa samo Din 20— za vse leto. Vse cenjene čitateljice, ki še niso poslale naročnine za prilogo, prosimo, da nam nakažejo po priloženi položnici tudi še Din 20— za prilogo. Vseletna naročnina revije «Žena in dom» s prilogo za ročna dela in kroje je torej 68— Din, polletna 35— Din, in četrletna 18— Din. Naročnina se plačuje po vsem svetu naprej, zato prosimo vse one naročnice, ki še niso plačale naročnine, da nam nakažejo naročnino vsaj za četrto leto.

Veliko stroškov in truda nam prihranite, če nakažete naročnino za revijo in krojno prilogo v znesku 68— Din za vse leto. Ako nam nakažete naročnino vsak tretji mesec, moramo na leto štirikrat knjižiti, štirikrat vpisati v kartoteko, štirikrat beležiti v knjigo naročni-

kov in štirikrat plačati poštni hranilnici po 1'15 Din, kajti tudi poštna hranilnica ima štirikrat več dela s četrletnim vplačevanjem.

Ko bi pa katera naročnica ne potrebovala priloge za kroje in za ročna dela, naj nam krojno prilogo vrne, in sicer naj zapiše na ovitek zgoraj svoje ime in natančni naslov, da vemo, kdo jo je vrnil, sredi ovitka pa naj zapiše: Ne sprejemem, Nazaj reviji «Žena in dom», Ljubljana, Prule 11.

Naročnicam, ki so prosile za nasvet, smo odgovorili v zaprtem pismu. Vprašanja in odgovore, ki bodo javnega značaja, priobčimo tudi v reviji, seveda brez imen. Nekaj odgovorov prirešemo prihodnjič, ker nam je ostalo v tej številki premalo prostora. Znaprej prosimo, da se k vsakemu vprašanju priloži znamka za 2— dinarja za odgovor.

Naročnicam, ki so že januarja meseca zahtevale drugo številko, odgovarjamo, da je bila prva številka, ki smo jo razposlali za Božič, j a n u a r s k a številka, in smo jo tako zgodaj razposlali zato, da smo lahko pripravili kartoteko in naslove za drugo številko. V prvi številki smo tudi razglasili, da bo izhajal list redno dne 15. vsakega meseca.

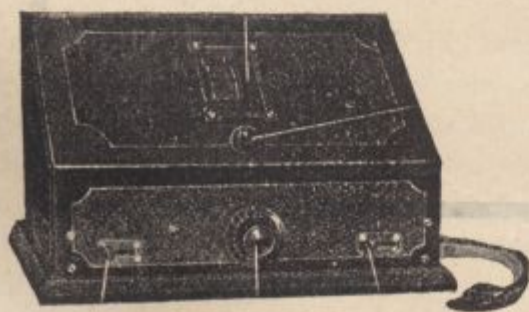

EVROPA IN AMERIKA

ob vsakem dnevnem času, izredna selektivnost pri zelo glasnem sprejemanju v zvočniku.

HELMSFORD (Anglija), SCHENETADY (Amerika), BERLIN na kratkih valovih močno kot domača postaja

INGELEN

trielektronski aparat s priključkom na izmenični tok. Valovna dolžina od 20 do 2000 m

REPREZENTANCA RADIO TOVARNE

I N G E L E N

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 34I.

DELNIŠKA TISKARNA

D. D. V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA CESTA 16

BRZOJAVNI NASLOV : DELTISK
TELEFON 2132

RAČUN POŠTNE HRANILNICE
ŠTEV. 11.630

TISK IZ IZDOLBE-
NINE V BAKRU
(BAKROTISK)

TISKARNA IZVRŠUJE
VSAKOVRSNE TISKO-
VINE, KNJIGE, REVIJE,
ČASOPISE, DIPLOME,
DELNICE, SREČKE, KO-
LEDARJE, ENOBARVNE
IN VEČBARVNE SLIKE
POLJUBNE VELIKOSTI,
VREDNOSTNE PAPIRJE,
RAZGLEDNICE, LETAKE,
LEPAKE, POSETNICE,
OVITKE, OSMRTNICE,
POROČNA NAZNANI-
LA, OVOJE ZA RAZNE
INDUSTRIJSKE IZDELKE

POSEBEN ODDELEK ZA
IZVRŠEVANJE IZVIRNIH
RISB IN SLIK ZA RAZ-
LIČNE REKLAME, VRED-
NOSTNE PAPIRJE, ILLU-
STRACIJE, UMETNIŠKO
OPREMLJANJE KNJIG,
REVIJ IN POLJUBNIH
NAROČENIH TISKOVIN
SKICE NA ZAHTEVO

KNJIGOVEZNICA
JE OPREMLJENA Z
MODERNIMI STROJI IN
NAJNOVEJŠIM MATE-
RIALOM TER IZDELUJE
RAZLIČNA DELA, KI
SPADAJO V KNJIGO-
VEŠKO STROKO, NA-
DALJE IZVRŠUJE UMET-
NO VEZAVO KNJIG
Z ROČNIM ZLATENJEM
PO ORIGINALNIH NA-
ČRTIH IN NAROČILU

IZDELOVALNICA
TRGOVINSKIH KNJIG
V POLJUBNI VELIKOSTI
IN OBLIKI Z LASTNIM
ČRTALNIM STROJEM

ŽENA IN DOM

Letnik I.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1930.

Štev. 2.

Gospodična Jelica Grilčeva, cand. pharm. Slika je napravljena po filmu, ki ga je izoršil znani amater gosp. Metod Badiura v fotoateljeju g. Josipa Pogačnika ml. Na naš razpis za lepотно tekmovanje za častni naslov »Najlepša Slovenka« smo prejeli lepo število fotografij, ki nam pričajo, koliko je v našem maloštevilnem narodu resnične lepote. Te dni se sestane komisija, ki bo pregledala fotografije in določila lepotice, ki ustrezajo vsem pogojem, da se udeleže ožje konkurence. Voliteo najlepših med lepimi se bo oršila tudi še februarja meseca na

raznih prireditvah. Nekateri kraji so že izvolili svoje kraljice. Tako se orši sedaj hud boj v Trbovljah, kjer se v kinu Svoboda predvaja lepотно film. Pri prvem glasovanju je dobila največ glasov gospodična Jelica Grilčeva, cand. pharm. Končno glasovanje bo prej, preden izide naša druga številka.

K nagradam, ki so objavljene v prvi številki, smo prejeli še te-le nagrade:

Fotoatelje brata Šmuc, Wolfsova ulica, 6 slik;

fotoatelje Karol Holinsky, Dunajska cesta, po 6 slik za tri tekmovalke.

Mala Coetka Poljšakova.

Tatjana:

«Imam jednu želju . . .»

V vaškem zvoniku je pravkar odbilo enajst. Iz cerkvice so se vsuli ljudje; maše je bilo konec.

Pod kostanjem pred cerkvijo se je Francka namenila počakati svoje prijateljice Lenke. Ni čakala dolgo, In Lenka je bila pri njej.

«Francka, ali si prosila mater, če smeš danes z menoj v cirkus?»

«Sem. Mati so rekli, naj le grem, ker je nedelja. Bom pa jutri bolj pridno delala. Kaj ne, saj gremo na . . .»

«... tataratata . . .»

«Glej jih, Francka, oni iz cirkusa gredo.»

In res. Po cesti so prihajali trije jezdec. Na srednjem konju je jahalo dekle v nekakšni narodni noši, druga dva jezdeca v ruskih bluzah in škornjih pa sta trobila.

Pred kostanjem, kjer se je nabiralo ljudstvo iz cerkve grede, so se ustavili. Eden od njih pa je govoril:

«Gospoda moja! Danes popoldne ob štirih bo v cirkusu velika slavnostna predstava. Videl boste narodne in umetne ples, jahalne točke, hipnotiziranje in še druge lepe reči. Za kratek čas pa bodo skrbeli klovni. Vse to se bo lahko videlo napol za denarje, napol za stonj.»

Nato so odjahali naprej.

«Francka, ali si videla tistega na levi v črni zaprti srajci in s čepico na glavi? Ves čas te je gledal.»

«Ne . . .» je odgovorila Francka nekoliko v zadregi, kajti tudi ona je to čisto dobro opa-

zila. Povesila je glavo, da bi ji Lenka ne videla v lica; zakaj čutila je, kako ji je bušila kri v obraz.

Popoldne sta šli obe v cirkus, kakor sta se bili domenili. Predstava se je pričela. Djuro se je zakadil s svojim belcem v hipodrom, jahal, skakal z njim preko ovir in kazal razne umetniške točke na dirkajočem konju.

Francki so gorela lica. Kako lep je bil Djuro v ruski narodni noši na belem konjičku! Včasih so se ujele njene oči z njegovimi, in Francki se je zdelo, da se je jahač nasmehnil.

Pri drugi točki, ko je plesal s svojo sestro razne ples, mu je pogled večkrat ušel preko hipodroma tja, kjer je sedela Francka. In Francka je dobro opazila smehlaj na njegovih ustih, ki je bil namenjen seveda njej.

Francka sama ni vedela, kako je prišla po predstavi iz hipodroma. Zunaj šele se je zavedla, ko je zagledala sebi nasproti Djura v črni ruski bluzi. Ko je šla mimo šatora, se ji je zateknilo dolgo kmečko krilo za verigo ob šatoru. Skoraj bi bila padla, da ji ni jahač priiskočil na pomoč.

«O, saj ni nič, hvala lepa», si je izkušala Francka pomagati iz zadrege, ko si je uravnavala krilo. Pri tem ji je padla še svilen ruta z rame. Djuro ji jo je pobral in položil preko ramen. Ko jo je ogrinjal, se je namenoma doteknil malo njenega lica.

Francka je pogledala s svojimi velikimi očmi k njemu navzgor in zardela do ušes. Potem pa je hitro stekla za Lenko.

Vsak dan sta hodili Francka in Lenka k cirkusu, da sta lahko videli lepega jahača. Toda pogovora z njim se je Francka vedno izogibala, bodisi zaradi ljudi ali zaradi svoje matere ali pa se ga je bala bliže spoznati, sama ni prav vedela zakaj.

Pa poznanstvo je prišlo vzlic njenemu izogibanju.

Tisti večer, preden je cirkus odšel iz vasi in je Francka že ugasila luč v svoji izbici, je začula pod svojim oknom brenkanje na kitaro, in nekdo je pel:

«Imam jednu želju...»

Pesem je zvenela tiho in sladko v dekletovo izbo. Francka pa je dobro poznala ta glas. Legla je na posteljo, gledala smehljaše proti oknu in poslušala.

«Francka!» je tiho zaklical glas po izpeti pesmi. «Francka, samo malo pridi sem!»

Francka je skočila pokonci. Joj, ko bi mati v sosednji sobi slišali...

«Francka!»

Deklica je stopila po prstih do okna, sedla nanj in položila prst na usta. Poiskala je hitro najlepši nageljček, ga utrjala in mu ga vrgla.

«Zbogom Djuro! Jutri pojdete, kajne?»

«O, ne še zbogom, Francka. Vidiš, jaz sem si tako želel priti k tebi, ti pa praviš zbogom.»

Z enim skokom je bil na oknu in sedel k Francki. Ona pa je vsa preplašena odskočila.

«Pustite me, prosim! Pojdite proč, prosim!» je rekla Francka vsa v strahu, a njene žareče črne oči so govorile nasprotno.

Prijel jo je za roko, jo božal, ji gledal v prestrašene oči in se ji smehljal.

Iztrgala se mu je in stekla k postelji.

«Pojdite, prosim! Pojdite takoj, sicer pokličem mater!»

Francka je v mesečini videla, kako je mladenič povsile glavo in žalostno gledal nagelj, ki mu ga je bila dala. Hotel je skočiti z okna, pa se je premislil. Pogledal je za Francko. Ona je pa stala še vedno pred posteljo in kazala s prstom skozi okno.

«Francka, nikar ne bodi huda. Hotel sem se posloviti od tebe. Jutri pojdem...» in preden se je dekle zavedlo, je bil mladenič pri njej.

«...o, saj se ne bova nikoli več videla...»

Francko je to zbadlo v srce.

«Ne, ne, še se bova videla, še, še velikokrat...» Objela ga je in se zjokala.

Djuro jo je tolažil. Tolažil tako lepo, božal njene črne razpuščene lase in jo smehljaše se gledal. In ko se je nasmehnila tudi ona, jo je poljubil...

Danilo se je že, ko se je Djuro vračal domov. Ko je šel mimo košatega kostanja ob cerkvi, je zagledal ptička na veji, ki je čivkal svoji ljubici ljubavno pesemco.

Djuro je zašumelo po glavi: «...imam jednu želju...»

Glasno se je zasmel in zamahnil z roko, češ: neumnost...

Drugo jutro je sedela Francka na oknu in gledala za odhajajočim cirkusom. Djuro je jahal mimo okna, v gumbnici je imel zatak njen Franckin nagelj, toda k njej se ni ozrl.

Dve debeli solzi sta spolzeli po bledem dekletovem licu, ustnice pa so ponavljale jahačeve edine besede, ki niso bile zlagane:

«...o, saj se ne bova nikoli več videla...»

Ivan Marijanovič Korče:

Skrito pismo.

Pokojni materi.

*Ko najbolj besno me življenje kuje,
veš, kdo pogina me varuje? ...*

*Ah, v grob samo ti morem to priznati:
spomin na tvoj obraz, uboga moja mati ...*

Maksim Gaspari: «Ob zibelki».

Pogovor s Katjušo iz «Vstajenja»

B R A T K O K R E F T
REŽISER „DELAVSKEGA ODRA“

Decembra meseca je uprizoril Delavski oder pod uspešno režijo g. Krefta dramatisacijo romana Leva Tolstega «Vstajenje». Odlikovale so se zlasti ženske vloge. Naša sotrudnica gospodična Mira V. nam je poslala kratek pogovor z gospo Scherban-Severjevo, ki je igrala glavno vlogo Katjuše. Op. ur.

Pri nas Slovencih se je najmanj dvakrat težje kakor drugod posvetiti umetnosti. Materialna sredstva malega naroda so tako neznatna, da se mora vsak mlad človek boriti z ogromnimi težavami. Spomnimo se samo, kako težko pot je imela Ita Rina, kako jo je vse z nasmeškom omalovaževalo, koliko nelepe zavisti in natolcevanja jo je spremljalo na pot, ko je odhajala iz domovine. In danes?...

Mnogo talentov je zakopanih v marsikaterem dekletu, v marsikateri uradnici, stenopistki, delavki... Četudi živimo v dobi emancipacije, je pot žene do uspeha težja kakor kdaj poprej. Večina naših igralk je pretrpela težko pot od nepriznane diletantke do poklicne umetnice. Že lani smo opazili pri «Krizi» marsikako nadarjenost, uprizoritev «Vstajenja» pa nam je iznova pokazala, da je v našem narodu veliko nadarjenosti prav za igralsko umetnost. Pogovarjala sem se z gospo Sever-Scherbanovo, ki je z uspehom igrala vlogo Katje. Bil je to nje prvi nastop, ki pa mnogo obeta.

Kako ste dobili vlogo?

Popolnoma slučajno. Na poziv režiserja gospoda Krefta sem se lani marca vrgla v študij. To je bilo v Tollerjevih «Rušilcih strojev», ki pa jih nismo smeli igrati. Letos poleti sem vstopila v privatno šolo pri g. režiserju Skrbinšku. Trdo je šlo v začetku, da sem včasih obupavala. Oktobra meseca mi je poveril gospod Kreft Katjušo. Mnogo veselja poleg treme. Toda režiserji so zagrizeni, in ko začno delati, ne odnehajo. Vlogo Katjuše sem zelo vzljubila. Prav dobro se zavedam, kje se mi je zdela dobra in kje ne. To je bil prvi nastop. Študirali smo samo

«Katjuša.»

ob večerih. Marsikdo iz publike ne ve, da delajo naši igralci in igralko težko ročno delo po osem do deset ur na dan. Včasih smo bili že popolnoma izčrpani. Bili so dnevi, ko smo se po polnoči vračali od vaj in drugi dan se je ponovilo isto. Mnogo nas je motila tehnična nepripravljenost odra.

Ali Vam ni bilo tesno, ko ste prvič zagledali publiko?

O, in še kako! Toda samo v prvem dejanju. Potem pa je šlo.

Ali mislite še dalje gojiti igranje?

Gotovo. Vse to je šele začetek. Katjuša mi je dala toliko, da hočem graditi naprej.

Ali boste spet kmalu nastopili? Imate kake posebne načrte?

Načrtov imam mnogo, kakor jih imamo mi vsi, toda o njih še molčim. Ni dobro, da se preveč govori. Treba je delati in se popolnoma zagristi v delo in marsikaj se doseže.

In Katja je umolknila, se lahno nasmehnila: «Zdaj pa moram v službo...» Poslovili sva se. Malo besedi sva izmenjali, toda čutila sem marsikatero misel, ki se je skrivala v njih.

Ita Rina pri študiju.

ITA RINA ● IGRALKA

TRPEČE ŽENSKÉ MLADOSTI

Nihče si pred tremi, štirimi leti ni mislil, da bo iz mlade, ambiciozne Ide Kravanje — prva slovenska filmska igralka Ita Rina. Mnogo posmehovanja in omalovaževanja, še več zavisti in sovraštva, ko je debutirala v zelo kratki vlogi, a je kino-podjetje v njeno škodo napravilo preveliko reklamo. Takrat so bili težki trenotki zanjo, zakaj prenesti slovensko kritiko, odnosno slovensko natolcevanje je dvakrat težko. Toda Ida je brez strahu, s pogumnostjo šla naprej. Njena odločnost v borbi za svoj cilj je pri nas brez primere. Zlasti če pomislimo, da je vso to pot izvojevalo mlado, slovensko dekle — brez mecenov, brez raznih protekcij. Nekaj amaoonskega je v tem, trdega, neupogljivega, in ne mislim napak, če jo v tem oziru stavim za zgled emancipirane moderne žene. Kljub vsemu naprej — v borbi za svoj cilj, za drugo življenje, za umetnost in svobodo. Nihče izmed nas, ki smo jo srečavali po ljubljanskih ulicah, bi si tega ne mislil. Vse to je bilo takrat sen, danes ni več.

Njena odločnost, neustrašenost — je znak trdnega, neupogljivega značaja. Zavrtnjena je tista možkorna teza, da je ženska samo lahko mehka, in zaradi tega orodje drugih. Časi so se izpremenili in tudi žena gre s časom naprej. Mora, ker sicer propade v toku sodobnosti, ko se ruši tisočvekovna trdnost zakona in družinskega življenja. Najtežja doba za nas dekleta je danes. Ob prelomu dveh svetov smo. Vzgojene v starem, konservativnem, purgarskem svetu — nas sodobnost tira v novo življenje. Primorane smo se boriti za svojo emancipacijo, ker je to borba za materialno neodvisnost, borba za osebno svobodo in svobodo udejstvovanja. Možje sicer s skepso zasledujejo vse to, včasih priznajo in nam dajo prav, v resnici pa je njih svobodoljubnost do žene, priznanje naših pravic — precej, če ne popolnoma, papirnata.

Že v «Erotikonu» smo videli močno igro Ite Rine v vlogi mlade, dobre, neizkušene Ite, ki mora doživeti bridko razočaranje, kakršnega je doživelo že marsikatero dekle. Mož, ki ga ljubi, jo v svoji «svobodoljubnosti» vara, izrablja tako rekoč njeno odkritosrčno ljubezen — in njena težka tragedija je, da mora skleniti življenje z možem, ki ga samo spoštuje in ceni. Tega problema se je občinstvo premalo zave-

Ita Rina
s svojo
materjo

dalo, ko je gledalo «Erotikon». Ali ni to drama moderne žene sploh — drama marsikaterega mladega dekleta? Tako je torej v prvi svoji vlogi podala sliko iz življenja sodobnega dekleta.

Pred božičem je bila v Nemčiji premiera filma «Frühlingserwachen», v katerem igra vlogo študentke Elze po znani drami bičarja konservativne in lažimorale Wedekinda. Spet tragedija mladega dekleta... V svojem najnovejšem filmu «Obešenjakova Tončka» igra vlogo bedne, dobre prostitutke, ki jo je brezobzirna družba vrgla na to strašno pot. V povsem drugi luči nam pokaže notranje življenje bedne Tončke, ki se žrtvuje za zločinca, za večkratnega morilca žensk, da mu olajša

zadnje trenutke pred obešenjem. Primer ženske požrtvovalnosti, ki ji je težko najti enako. V tem je globoka notranja dramatičnost. Zunanje dejanje je samo površen izraz tega, kar se godi v bedni Tončki. In tu je dobila vloga svoj najmočnejši izraz v Itinih očeh, v igri obraza. Iz njega govori vse doživetje vzdušnega življenja.

Ta film je torej nov korak naprej in obenem popolnoma nov donese k umetniški upodobitvi trpeče ženske mladosti. Od nedolžne, nežne lte iz «Erotikona» k naivni, v valovih strasti izgublajoči se Elzi iz Wedekinda k Tončki — ideala ženske požrtvovalnosti, ki kljub težkim udarcem ohrani v sebi najlepše človeško čustvo — ljubezen do vsakega človeka, tudi do najhujšega zločinca.

J. Z. List:

N a š a Z a l a

(Nadaljevanje.)

«Toliko da nisem že obupala in opustila vse sladke nade in sanje, ko dobim nekoč po dolgem trudu in naporu vendarle prvo ponudbo. Bilo je to leta 1918., ko je izdelovala Dorothy Dalton v starem Ince-studiju neko sliko iz Alaske, imena se ji ne spimnjam več, pod vodstvom direktorja Roy Neala. Dali so mi majhno vlogo španske plesalke, ki zabava s svojim sensualnim plesom v majhni beznici, zakopani sredi večnega snega in leda v zlatih rudokopih Severne Alaske, od dela in naporov izčrpane, a čez noč obogatele in vsakojakih zabav željne kopalce zlata. Delo sem imela obljubljen le za dva dni. Med snimanjem mojega prizora pa se je slučajno mudil na našem «setu» (odru) direktor Viktor Schertzing, ki je tedaj snimal Charlie Rayeovo sliko «Dekle iz nižin» (The Underworld Girl). Moj tip ali pa moje delo mu je moralo biti po godu, ker me je povabil takoj za drugi dan na sodelovanje pri svoji sliki. Tako se je zgodilo, da sem delala ob svojem prvem filmskem nastopu izmenoma med to in prej imenovano sliko nepretrgano tri tedne namesto prvotno obljubljenih dveh dni.»

«Odtlej mi je bilo dokaj laže. Spoznala sem se z ljudmi po studijih in pot mi je bila čimdalje zložnejša v mojem novem poklicu. Delala sem nekaj dni kot «extra» (posebnica) z Bill Hartom, ki je celo vzel moj poizkusni posnetek, da bi me morda nastavil za «vodnico» (leading lady) v svojih cow-boyskih filmih. Škoda le, da tedaj še nisem znala jahati!»

«Kesneje sem prešla k studiju Mack Sennet med njegove «kopalne lepote» (Mack Sennet bathing beauties). Ko sem igrala v filmu skupno z Miss Lake pod režijo Eddie Klinea mladoapaško, se je lotila zaradi prenapornega dela tudi mene španska bolezen, ki je prav tedaj (1919) močno razsajala po Ameriki.»

«Tako je bolezen za nekaj časa prekinila mojo nadaljnjo filmsko kariero. Ko sem dovolj okrevala, sem se napotila po nasvetih zdravnikov, ki so mi priporočali izpremembo okolice in zraka, na obisk k staršem v staro domovino. Tako sem se vrnila leta 1920. v Kranj, oziroma Ljubljano, kjer pa nisem strpela dolgo, kajti

že po nekaj mesecih sem se napotila najprej za nekaj časa na Dunaj, nato v Prago in Berlin, odondod pa zopet nazaj v Kalifornijo.»

«Ob povratku v Združene države sem izpremenila tudi svoje pravo rojstno ime — Sršenova Zalka, kakor so me klicali doma — v svoje sedanje, ki sem ga prirojila po materinem dekliskem imenu, ker je izgovor mojega prvotnega imena silno nagajal vsem drugorodcem.»

«Bila pa sem sedaj že zopet nekako odtujena v studijih, pa sem sprejela ponudbo velikega dnevnika «Los Angeles Examiner», da sem pozala več mesecev kot model za ženske obleke za njegovo modno sekcijo, pa tudi slikarjem za ilustracije različnih knjig.»

«Na ta indirektni način pa sem že zopet prišla skoraj popolnoma nepričakovano v stike s filmskimi ljudmi ter navsezadnje tudi dobila pri Doubleday Productions svojo prvo važnejšo vlogo kot «nasprotnica» ali «zapeljivka» (heavy) napram «zvezdniku» Lester Cuneo, in malo kasneje vlogo «druge vodnice» (second lead) za «zvezdnika» Jacka Daughertyja v serijskem filmu «Kolo sreče» (Wheel of Fortune), ki jo je izdeloval za H. Robertson Productions direktor Capt. Peacock. Po dovršitvi tega filma sem igrala še isto leto (1921) z Jack Hoxiejem tudi v vlogi «vampirke» ali «nasprotnice» prve glavne igralka v «zapadniškem» (western) filmu.»

«Moj obraz in moje ime sta postajali čimdalje bolj znani v Hallywoodu in tako sem dobila končno ponudbo nanovo se snujoče čikaške filmske družbe «Reality Film Co.» za igranje glavne vloge ali «zvezde» v vseh njenih nameravanih slikah, vkljub 80 drugim igralkam, ki so tekmovala z mano za omenjeno mesto.»

«Sprejela sem ponudbo z velikim veseljem in v najlepših upih na sijajno bodočnost, ki se mi je tu obetala. Razen mene so še bili na kontraktu Edward Martindell, Nick de Ruiz in več drugih znanih, prvovrstnih filmskih igralcev in igralk.»

«Sama še danes ne vem natančno, kaj se je potem prav za prav zgodilo. Ali resnica je, da smo nestrpno čakali mesece in mesece na začetek snimanja prve slike, ki ga pa nismo dočakali, ker so se načrti družbe, kakor sem prej rekla, iz meni do danes še nepojasnjenih vzrokov izjalovili. Pač grenko razočaranje, kakršna nas večkrat čakajo v življenju!»

Utihnila je za hip in iz njenih polzaprtih oči sem mogel čitati bridkost, ki so jo vzbujali v njenem srcu, polnem umetniškega čuvstva, ti žalostni spomini iz polpreteklih časov. A kmalu je zopet oživila:

Nato sem nastopila na dramskem odru teatra «Morosco» v Los Angelesu, in sicer v igri «Odperta vrata» (The Open Gate), ki ji je snov zajeta iz malomestnega življenja in ki jo je režiral direktor Glassmeyer z Miss Mary Fisher v vodilni vlogi. Imela sem prijetno, dasi manjšo vlogo, v kateri me je videl filmski direktor Erich von Stroheim, ki je tisti čas iskal pravih, izrazitih tipov za svoje nameravano veliko delo «Vesela vdovica» za eno največjih ameriških filmskih podjetij Metro-Goldwyn-Mayer. Ponudil mi je vlogo «Frenchy Christine» v družbi velikih filmskih zvezd Mae Murray, John Gilbert, Roy d'Arcy, Tully Marshall in drugih. Škoda, da je bil zaradi prevelikega obsega slike izrezan pri končni redakciji velik del mojih najboljših prizorov iz slike v obliki, kakršno so kazali v tej deželi po gledališčih; čula pa sem, da so jih pustili precej več v drugi, evropski izdaji.»

«Od tu sem prešla k studiju First National Productions za sliko «Ženska, ki je lagala» (The Woman Who Lied) direktorja Edwina Carewe, kasneje pa h kratkim veseloigram družb Joe Rock Productions in

F. B. O. Studios, kjer sem igrala v celi vrsti slik. Nastopila sem tudi, dasi v manjših vlogah, z Lon Chaneyjem v «Velemestu» (The Big City) in v «Predstavi» (The Show) družbe Metro-Goldwyn-Mayer, potem v «Padlih angelih» (Fallen Angels) direktorja Eddie Laemmleja in v «Metuljčkih v dežju» (Butterflies In The Rain) direktorja Edwarda Slomana za studio Universal — kjer sem Vas spoznala — pozneje pa še v «Krilih» (Wings) družbe Paramount.»

«Kasneje sem prešla k podjetju Century Studios in igrala več običajnih «vampirskih» ali zapeljivskih vlog, v veseloigram «zvezdnika» Snub Pollarda.»

«Moje zadnje važnejše vloge v preteklem letu so bile v filmih «Kakšna cena ljubezni!» (What Price Love!) s Čehinjo Jano Novakovo in Mahlonom Hamiltonom za Morris Schlank Productions, v «Tatici src» (The Heart Thief) z Lyo de Putti in Josephom Schildkrautom (sinom) za studio American Pathe in v «Njegovi domovini» (His Country) z Rudolphom Schildkrautom (starejšim) in Louiso Dresser za studio C. B. de Mille Productions.»

(Konec prih.)

Naša

Zala

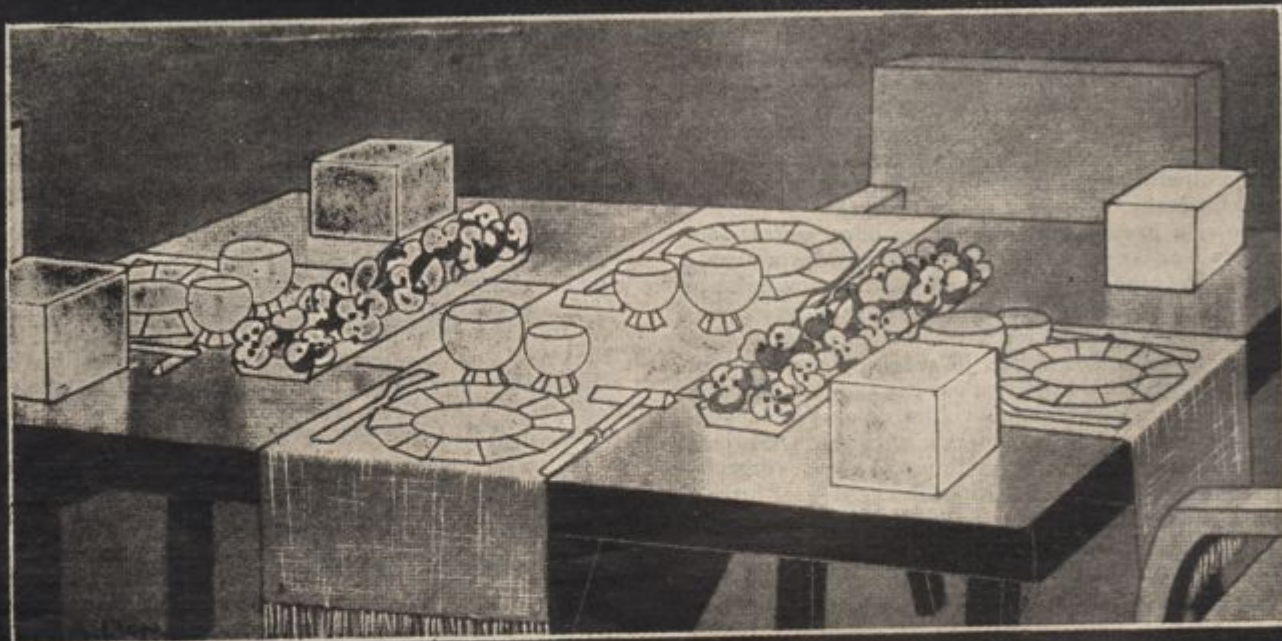
Fot. L. Z. List

Če imate radi lepo pogr- njeno mizo

Na tej mizi ni cvetja, nadomešča ga lesket težkega kristala, ki se preliva v oseh barvah. Tudi ni na njej nobenega prta, ampak samo prtički s pisanimi čipkami.

Za čaj: črnobeli servis iz fajanse. Pod skodelicami in čajnikom četverooglati podstavki iz slame v živih barvah

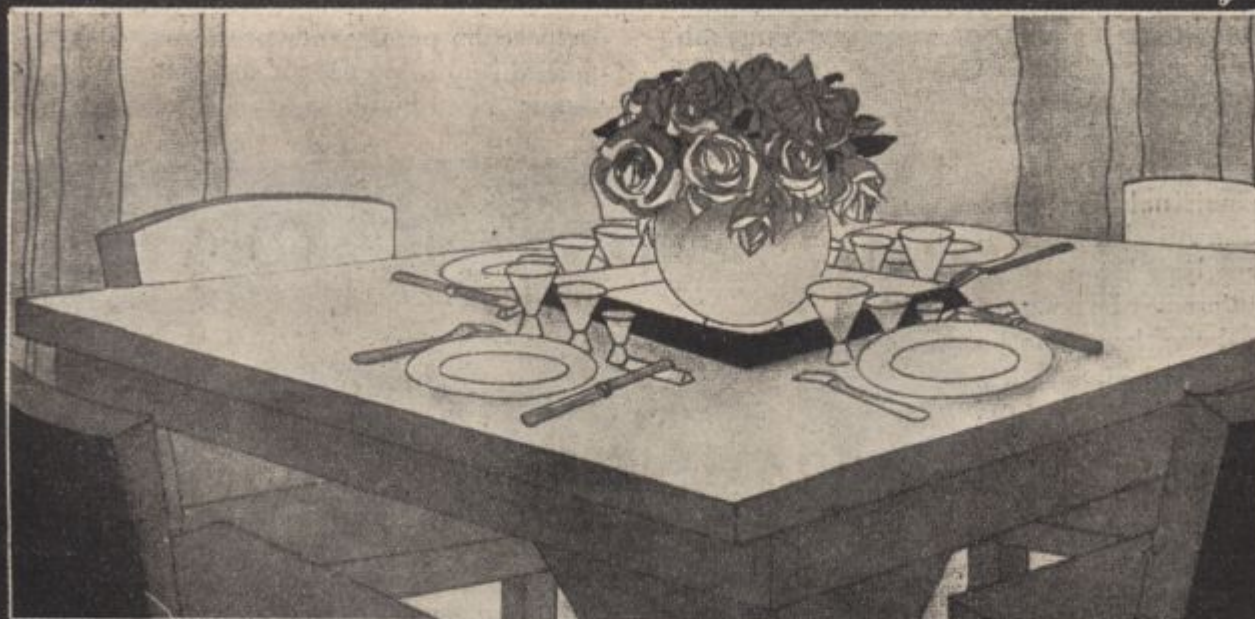
Dve dolgi spojeni ešarpi namesto namiznega prta. Luč električnih žarnic se odbija v štirih kockah iz alabastra. — Servis je bel, iz najboljšega porcelana, čaše kristalne. Cvetlice so iz rožnatih školjk v žardinjerah iz zrcalnega stekla.

Moderno servirana miza

Na prt, sestavljen iz dobaronih četverkotnikov, postaviš vrče iz glazirane gline. Čaše so težke, kristalne. Sadje v košarici izpopolnjuje prijetnost te družinske mize.

Svečnik z dvema svečama, kakor v starih časih, tenke čaše, krožniki, poslikani s cvetlicami. Namesto prta okrogli prtički z nazobčanim robom.

Brez vsakršnega prta! Tolikanj lepši je odsev velike, bele vaze, napolnjene z naravnim cvetjem.

Janja Miklavčičeva:

1. Gospodinjice.

Zakaj vas tako obgovarjam, deklice?

Tega ne bo težko uganiti. Gospodinjice so male gospodinje. Kakor je vaša mama gospodinja v hiši, ste ve, ki tako rade pomagata mamici pri njenih gospodinskih poslih, že male gospodinje ali gospodinjice. Vam so torej namenjene te vrstice.

Spremljale vas bodo pri različnih domačih delih, vas opozarjale, vam svetovale, kaj je treba storiti, kaj opustiti. Kakor vidi bistro gospodinjino oko v vsak kotiček, kakor čuje nje tenko uho vsak glas nezadovoljstva bodisi pri ljudeh ali pa pri živalih, kakor poravna nje spretna in mehka roka vsako nesoglasje in krivico, tako se uče male gospodinjice posnemati nje vzgled. Stotere so dolžnosti in naloge vsake gospodinje in v vseh teh se je treba urediti in pripravljati malim gospodinjam. Ni le delo gospodinjina naloga; ona mora preračunavati, misliti in se vedno učiti. Napredek novih časov stavi nanjo vedno nove zahteve; vse te mora poznati, ako hoče biti kos svoji prvi in najvažnejši nalogi in ustvariti svoji družini prijazno, ljubko, topel dom, v katerem se bo počutila res doma, kamor jo bo vleklo od kodersibodi z neodoljivo silo. «Ljubo doma, kdor ga ima» — pravi pregovor in resničnost tega izreka čuti v polni meri le tisti, ki ga nima ali pa si ga je pridobil s težkim trudom. Pa naj bo ta domek še tako preprost, še tako majhen in skromen, ljubimo ga kakor rodno

mater. Kakor se trudimo s poslušnostjo in lepim vedenjem ohraniti nje lice vedro in zadovoljno, tako stremimo za vsem, kar nam more polepšati ljubi domek.

«Prekrasna je zemlja doma in drugod
in čudeži stvarstva rasto nam povsod;
a vendar veselje prebiva le tam,
kjer vzdiga domače ognjiče se nam.»

L. Pesjakova.

2. Naš dom.

Naš domek, naša hišica leži v predmestju. Obdaja jo vrt. Postavil jo je naš dedek, ko mu je bila po hudem požaru zgorela rojstna hiša. Z vso skrbljivostjo in preudarnostjo se je lotil zidanja. Želel je pripraviti sebi in svojim, ne razkošen, toda prijeten, udoben, vabljiv domek. Ni ga postavil na staro pogorišče — tam mu je bil svet le prevlažen — poiskal je zanj suh, solnčen kraj.

S stavbnikom sta določila velikost, lego in razporedbo posameznih prostorov. Načrt si je narisal sam in po načrtu sta ugotovila stroške. Sinovi, ki so hodili že v višje šole, so mu po-

Jože Karlovšek: Stanovanjska hiša v gorenjskem slogu.

Jože Karlovšek:

Gornja slika:

*Nova stavba v novomeški
okolici.*

Spodnja slika:

«Hiša» s staro kranjsko pečjo.

magali risati in preračunavati, dekleta pa so imela dokaj dela s šivanjem, da so pripravile najpotrebnejše, ker jim je bil ogenj uničil tudi obleko in perilo.

«Hiša», je dejal dedek, «naj daje občutek zavetja in toplote, zato naj bodo zidovi dovolj močni, debeli in tla trdna.» Babica pa je še posebej opozarjala, kako težko je ogreti sobe s tankimi stenami, in dedek je drage volje prikimal, saj je tako rad ustregel pametnim nasvetom dobre babice.

V pritličju sta dve sobi, večja — družinska in manjša — spalnica staršev, iz katere se stopi v kopalnico, potem je kuhinja s shrambo in izhodom na vrt.

Vhod je skozi verando in majhno vežo, iz katere drže stopnice v podstrešje, kjer so tri manjše sobe in hodnik. Nad verando je odprt balkon. Ta in pa hodnik na vzhodni strani sta kakor nalašč za cvetice.

Na podstrešju je tudi odprt prostor za sušenje perila.

Hiša je po večini podkletena. Spodaj imamo pralnico s koritom in kotlom, drvarnico in prostor za zelenjad. Pralnica in drvarnica imata betonirana tla, zelenjadni del pa ne, ker zelenjava bolje prezimuje na samih tleh, kamor naneseemo še prsti, da jo zakopljemo vanjo.

Preden je bil načrt narejen, se je dedek še posvetoval glede napeljave vode in električne luči, ki sta temeljni zahtevi vsakega urejenega

dema. Izmodren po izkušnjah mnogih, ki so jim v hudi zimi popokale cevi, je dedek sam vodil napeljavo in dal zavarovati cevi s slabimi toplotovodi: s šoto, papirjem, strešno lepenko in dr. Tako ostaja voda tudi poleti hladna, a pozimi je zavarovana pred mrazom.

(Nadaljevanje prih.)

R. P—ova:

V kmetiške domove slovenski slog

Na članek «Nekaj o kmetiškem domu» sem prejela več dopisov z dežele, pa tudi iz mesta, in vse dopisnice se strinjajo z napisanimi vrsti-

Dom na Homcu pri Domžalah.

cam, kar mene samo veseli. Prosim vse žene, ki so mojih misli, da mi pomagajo pridobivati slovenske gospodinje, ki bodo vplivale povsod, da se nove stavbe po deželi grade v našem slogu in da se popravijo napake, ki so se napravile pri novih zgradbah. Uredništvu se je pa posrečilo pridobiti priznanega strokovnjaka, ki bo pisal o gradnji kmetiških domov.

Pa ne samo nove stavbe, tudi stare hiše kvarijo naši ljudje s preurejanjem in prezidavanjem. Žalostno je pogledati staro gorenjsko hišo, ki je dobila moderen neokusen prizidek. In pogledajte si samo notranje prostore takšnega kmetiškega doma. V kotu stoji še stara, slikovita peč, tudi klopi in stoli so še naši, toda pogledajte, kakšne so stene! Poslikane so. In kako poslikane! Človeka srce boli, ko gleda to neokusnost.

V naših starih kmetiških hišah sem videla vse mogoče slikarije, samo nič našega. Slikarija sten je izvršena po baročnih, renesančnih, secesijskih, modernističnih, turških, da celo kitajskih motivih. Ne verjamete? Samo peljite se na izprehod na Gorenjsko. Začnite kar na zgornjem savskem koncu v Ratečah. Stopite najprej v gostilne, kjer boste videli pravo kitajščino na stenah. Oglejte si pa potem notranjost tipične gorenjske hiše in videli boste dragocene slikarije v živih in tudi umazanih barvnih tonih.

Potem stopite v Podkoren v hiše, ki so prenovljene, in dalje v Kranjsko goro, ki je star slovenski biser naše dežele, in še bolj doli v Dovje, Mojstrano, da ne govorim o Bohinjski dolini in Bledu ter o spodnjem delu naše Gorenjske.

Našo domačnost najdete samo še v hišah, ki se niso prenavljale in popravljale. Skoraj povsod tam, kjer so preurejali stara poslopja, pa vidite vse drugo, samo slovenskega nič več.

Nič bi ne zamerila našim obrtnikom, ko bi vsiljevali takšno tujo navlako v naše kmetiške domove, ko bi bilo to za gospodarje cenejše. Pa je ravno nasprotno, še veliko dražje je! Če pogledamo samo slikarijo,

vidimo celo zlate, srebrne in bronaste barve v vseh mavricah. In vse to je drago. Čim več vzorcev, tem dražja je slikarija.

Gospodinje! Takšna slikarija je za mestne kasarne. Vi pa si s takšno neokusno slikarijo samo pokvarite svoj dom. Vaše sobe naj ne bodo slikane v temnih vzorčastih barvnih motivih. V slovensko hišo ne spada japonska in nemško meščanska navlaka. Vaš dom potrebuje svetlobe, jasnine in solnca. Kaj ni lepa soba, če je popolnoma bela, in ima samo pod stropom ozek pas slovenskega vzorca po starokranjskih motivih? In takšno slikarijo si lahko sami napravite.

Če se oglasi več naročnic, ki bi želele navodila, opišem prihodnjič, kako si lahko vsaka gospodinja prenove svoj dom s svetlimi barvnimi vzorci.

In še nekaj bi rada povedala! Slike, ki vise po slovenskih domovih, niso več naše. Kar je bilo v kmetiških hišah starih slik, so jih kupili zbiratelji starin in vise po mestnih stanovanjih. Kmetiški ljudje pa kupujejo italijanske, nemške in tuje slike od raznih agentov, in še za drag denar. Gospodinje, rajši nič na steni. kakor pa tujo neokusno navlako! Čudim se, da naša založništva nič ne ukrenejo, da bi izdala nekaj slik za naše kmetiške domove.

Čedne svetiljke

To so živalne in ljubke fantazije, tako preproste, da boste na prvi mah mislili, da so samo za domove tistih, ki si ne morejo omisliti težkih lestenecv. Toda če ste kdaj pogledale v domove najbogatejših, ste gotovo naletete tu pa tam tudi na takšnele čisto preproste senčnike in lampione in morda na še bolj preproste. Gospe delajo same in jih veseli, če naredo z majhnimi sredstvi kaj preprostega, nekompliranega, pa vendar čednega. In navsezadnje so za skromnejše gospodinje, ki nimajo prevelikih sredstev, takšne nedrage svetiljke in lampioni pripravi prav zato, ker ne veljajo dosti, če je treba napraviti nove, kadar stari izgube barvo in svežino.

Pergament je vedno moderen za senčnike. Prva slika na levi nam kaže senčnik iz pergamenta za na strop. Posamezni deli so ob robovih preluknjani, da se lahko skozi luknjice potegne vrvica. Ogrodje je iz žice, na kateri je pergament napet. Vso kompozicijo drži vrvica na lesenem okviru, ki je z obročki; ovitimi s trakovi, pritrjen na strop.

Slika na desni kaže senčnik za svetiljko v otroški sobi. Narejen je iz voala ali pa iz lahke svile in napet na ogrodje iz žice. Originalnost tega modela je v steklenih barvastih kroglih, ki se privežejo na široke trakove, trakovi pa pritrdijo na strop. Ako so te kroglice v različnih barvah, bo našo bebico kar očarala krasota njene sobice.

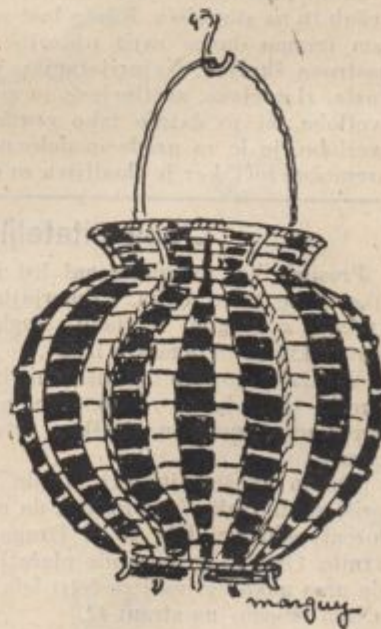
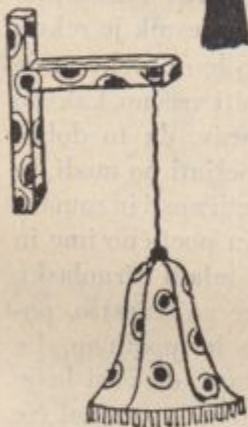
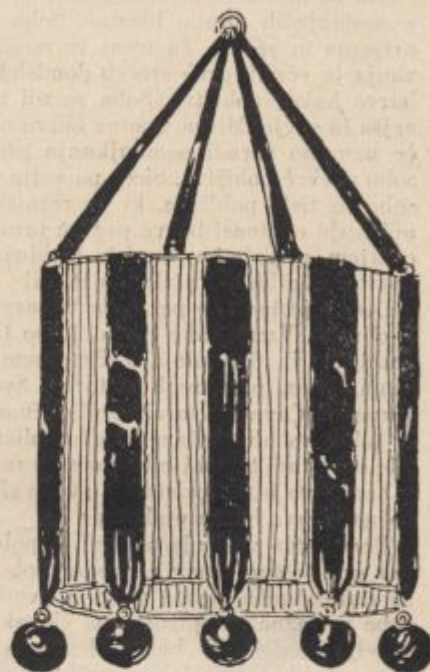
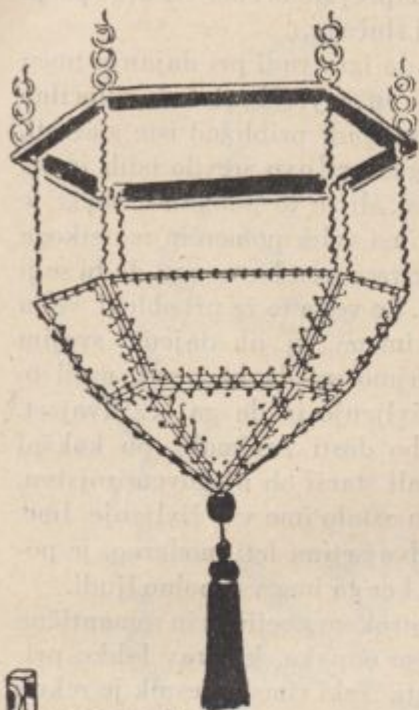
Ali pa vzemite navadno košarico (spodnja desna slika), kakršna se rabi za ročno delo, pa jo prepletite s trakovi v dveh barvah.

Za svetiljko je pripraven tudi kakršenkoli lesen obod. Takšna svetiljka se dá prav lepo postaviti zlasti na šivalno mizico (spodnja leva slika). Ozka rumena in malo bolj široka temnomodra proga sta okras te svetiljke in senčnika, ki je iz papirja.

Srednja slika na levi kaže leseno zidno obešalo za svetiljko, ki je belo prepletkano in ima barvaste kroge s pikami na sredi. Prav takšno je blago, skaterim je prevlečeno ogrodje senčnika, na čigar spodnjem koncu vise resice.

Srednja slika na desni strani kaže senčnik iz pergamenta, ki je napet na dveh upognjenih ribjih kosteh, ki ju spaja lesena prečnica. Ribji kosti sta oviti z obzankanim trakom.

Glavna stvar pri teh senčnikih je sestava barv, zakaj delo samo je kaj preprosto in lahko. Sem pa tja po kakšen čopek, lesene perle, resice. Najmodernejše pa so steklene kroglice.

O barvah in svetlobi v mestnem stanovanju

Zadnjič sem videla sobo vso v zlatorjavi barvi: stene in pohištvo, tla, preproge, zastore, da, celo senčnike na lučih. Kljub temu ni bila soba dolgočasna, kajti ob oknih so bile snežnobe zaves, na mizi šopek rož in v naslanjačih pisane blazine. Soba je bila celo zelo prijazna in vesela. Za tesna in mračna mestna stanovanja je včasih prav srečen domislek, če so stene iste barve kakor pohištvo. Soba se zdi mirnejša, prostornejša in večja. Mirna, enotna barva nam da laže dihati, če moramo zaradi pomanjkanja prostora postaviti v sobo preveč pohištva. Sicer pa velja pravilo: postavi v sobo le tisto pohištvo, ki je resnično v rabi. Da ne učinkuje enotnost barve preveč turobno, si pomagaj s cvetjem, pisanimi vazami in blazinami. A pomni: naš dom ni izložba niti plakarna stena!

Dobro je tudi, če paziš, da ti barva stene «pristoja» k obrazu. Vzemi take barve, ki so ti pri oblekah priljubljene in ti pristojajo. Predvsem pa le nikar pretemnih sten, pretemnih zastorov! Svetle barve so prijaznejše. Čuvaj se mračne vijoličnositve in sivomodre. V takih sobah postaneš melanholična. Poleg tega se zde sobe tudi temnejše kakor so v resnici.

Zanimivo je, da pristojata svetla sivozelena in svetla rožnatorjava barva vsakomur.

Barve sten vplivajo tudi na razpoloženje stanovalca, kar smo že gori omenili. Svetle, tople barve, najsvetlejša zlatorumena, nežna rožnata, svetla terakota delajo sobe prijazne in vplivajo na človeka ugodno, da ima veselje do dela. Te barve bi priporočala zlasti v onih stanovanjih, kjer so okna majhna in ozka, sobe mračne z izgledom na ozko mestno ulico. Prijetne so tudi sivozelenkaste sobe. Modre sobe so hladne. Pomirjajo sicer, a za delo nimaš v njih pravega veselja. Vijolične stene vplivajo resno, včasih celo žalostno in so le za slavnostne prostore. Svetle rožnatovijoličaste so boljše.

Barve zastorov in senčnikov naj bodo nekoliko temnejše in izrazitejše od sten. Kdor ima rožnate ali pisane stene, naj vzame za zastore in senčnike eno izmed barv vzorca na steni. A kdor ima veliko slik in tesne prostore, naj si rajši izvoli gladke, mirne stene ali vsaj droben vzorec. Najmodernejše so enobarvne mirne stene.

Višnjevi in vijolični senčniki so včasih primerni, a le v takih prostorih, kjer ne bivaš dalje časa, n. pr. v vežah in na stopnišču. Rdeče luči so za spalnice, a celo tam imamo danes rajši prosojne marmorne in alabastrove školjke. Najprijetnejša je belkasta, rumenkasta, zlatorjava, svetlorjava in zelenkasta luč. Mrzla svetloba, ki jo dajejo tako zvane žarnice z dnevno svetlobo, je le za urade in delovne sobe. Ne imej pa premočne luči, ker je škodljiva za oči.

Ljuba čitateljica!

Prosim Vas, preglejte naš list in preračunajte, koliko stane taka revija. Primerjajte opremo, obliko in vsebino z drugimi revijami. Poglejte še ceno drugih slovenskih in inozemskih listov.

Vprašajte v najbližji tiskarni, kakšni so tiskarniški stroški za podobno revijo. Sami se prepričajte, koliko ogromnega truda in stroškov žrtvujemo za «ženo in dom».

Vse to upoštevajte pri plačilu naročnine. Če boste priložo obdržali, Vas prosimo, da nam nakažete po priloženi položnici Din 20.—. Drugače pa priložo takoj vrnite. One, ki so pozabile plačati naročnino, prosimo, da nam nakažejo vsaj za četrt leta Din 18.—. Prečitajte «Našo besedo» na strani 42.

Kako naj krstimo svoje otroke

Ko se rodi in še preden se rodi otrok, začnemo ugibati, kakšno ime naj dobi pri krstu. Včasih je to že naprej določeno, večkrat pa je prepuščamo tudi slučaju.

Nedvomno je, da igra tudi pri dajanju imen moda jako važno in največkrat tudi odločilno vlogo. Le pogledjte ljudi približno iste starosti, pa boste našli presenetljivo število istih imen. Vprašajmo se pa, ali je to pametno. Moda je sicer činitelj, ki ima velik pomen in marsikoga naravnost tiranizira, a vendar ne gre, da bi se ji slepo pokoravali. Če velja to že pri obleki, velja to tem bolj za imena, ki jih dajemo svojim otrokom. Zavedajmo se, da bo otrok nosil to ime vse svoje življenje in da ga čez dvajset, trideset let ne bo dosti zanimalo, po kakšni modi so se ravnali starši ob njegovem rojstvu. In vendar mu bo ostalo ime vse življenje. Ime, ki je bilo pred dvajsetimi leti moderno, je postalo vsakdanje, ker ga ima vse polno ljudi.

Drugi dajejo otrokom poetična in romantična imena. Tudi to je napaka, ki prav lahko privede do smešnosti. Neki rimski pesnik je rekel: Imena so usode. Čeprav je to le do neke meje resnično, vendar nam ne sme biti vseeno, kakšno ime damo otroku. Zato je prav, da to dobro premislimo in se ne damo zapeljati po modi, še manj pa po kaki dozdevni poetičnosti in romantiki. Karmen je morda lepo in poetično ime in pristoji prav dobro nežni mladi črnolaski, vprašanje je pa, ali je to ime za starejšo, postavno damo še romantično in poetično. Le pomislimo, da se človek postara, da črni lasje posivijo in da celo izpadejo, ime pa ostane! Ne bomo navajali tu drugih primerov, kar hočemo tu povedati, je to, da ravnamo nespametno, če brskamo po naivnih romanih in iščemo za sina ali hčerko poetično in romantično ime, ki se utegne nekoč izpremeniti v smešnost; s tem smo dosegli prav nasprotno, kakor smo nameravali.

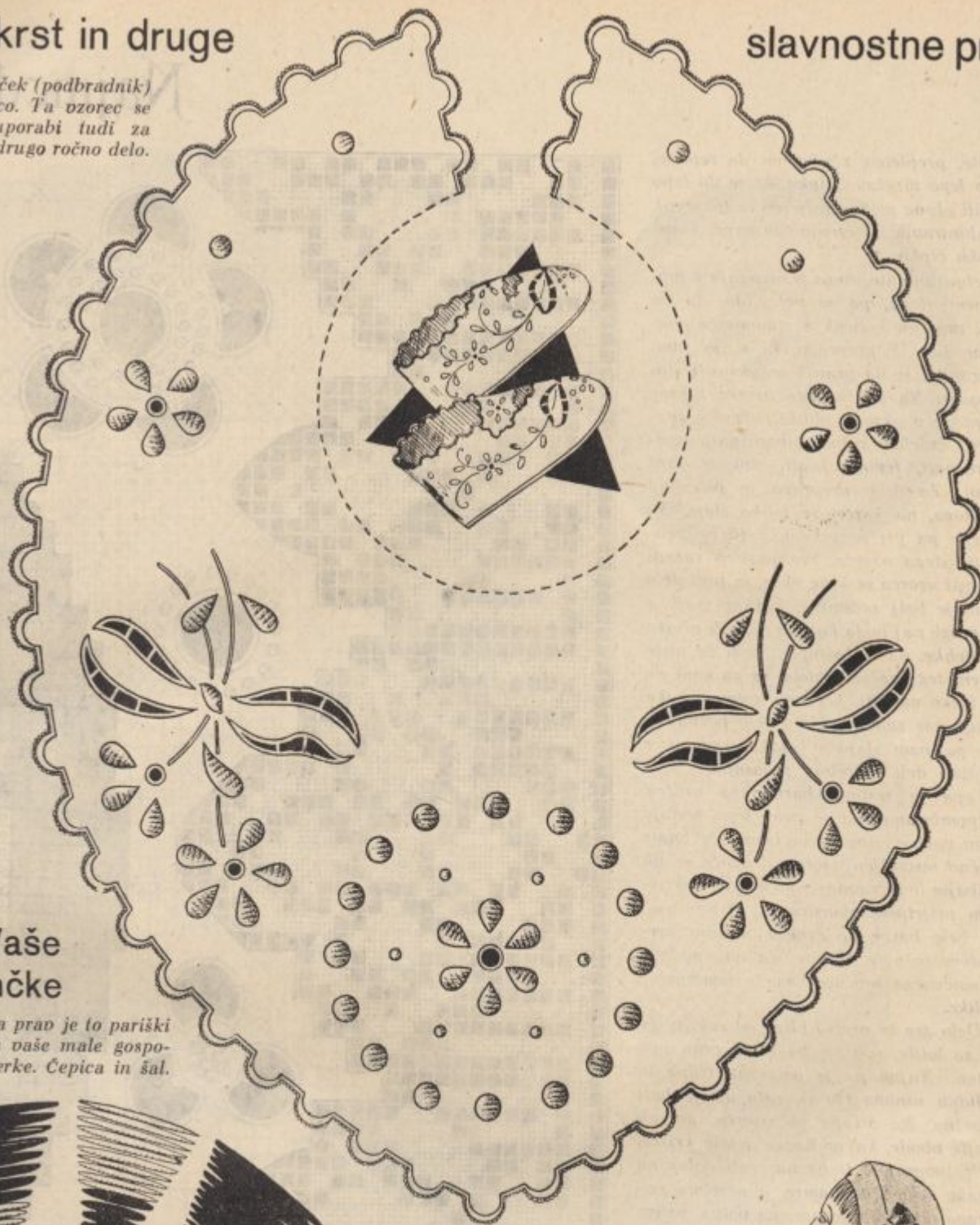
Ali naj bodo torej naši otroci sami Janezi in Francke? Nikakor ne. Zdi se, da je to prav tako malo priporočljivo, kakor če dajejo Američani otrokom samo svetopisemska imena, tako da je tam vsak drugi David ali Benjamin, vsaka druga Rut ali Sara.

Poiskati otroku pravo, lepo in primerno ime je sicer za starše lepa in zabavna dolžnost, a kakor vidimo, tudi jako odgovorna. Osebni okus staršev bo vedno odločeval, ker ima vsakdo svoja priljubljena imena. —c.

Za krst in druge

Lep slinček (podbradnik)
za bebico. Ta vzorec se
lahko uporabi tudi za
kakšno drugo ročno delo.

slavnostne prilike

Za Vaše punčke

Prav za prap je to pariški
model za vaše male gospo-
dične hčerke. Čepica in šal.

Čisto moderno, a tolikanj
prijetnejše, ker oboje hčerka
lahko sama naredi ali pa
starejša sestra mlajši ali pa
za god punčki svoje tova-
rišice.

Sveda je tudi to iz kaša,
tenkega, lahkega, živorde-
čega, a vezenje je črno z
belim ali kakor se gospo-
dična odloči. Kar je črno, je
črno tudi na sliki, kar je
belega na sliki, naj bo tudi
pri vezenju belo. Sicer vam
pa ne maramo vsiljevati
svojega okusa. Mala gospo-
dična, odločite se sami!

Najmodernejša ročna dela

File, prepleten z vodom de reprise, jako lepo mrežana čipka, ki se dá lepo prišiti okrog prtoč (miljejev in tekačev), kombiniranih z vezeno in n. pr. z milansko čipko.

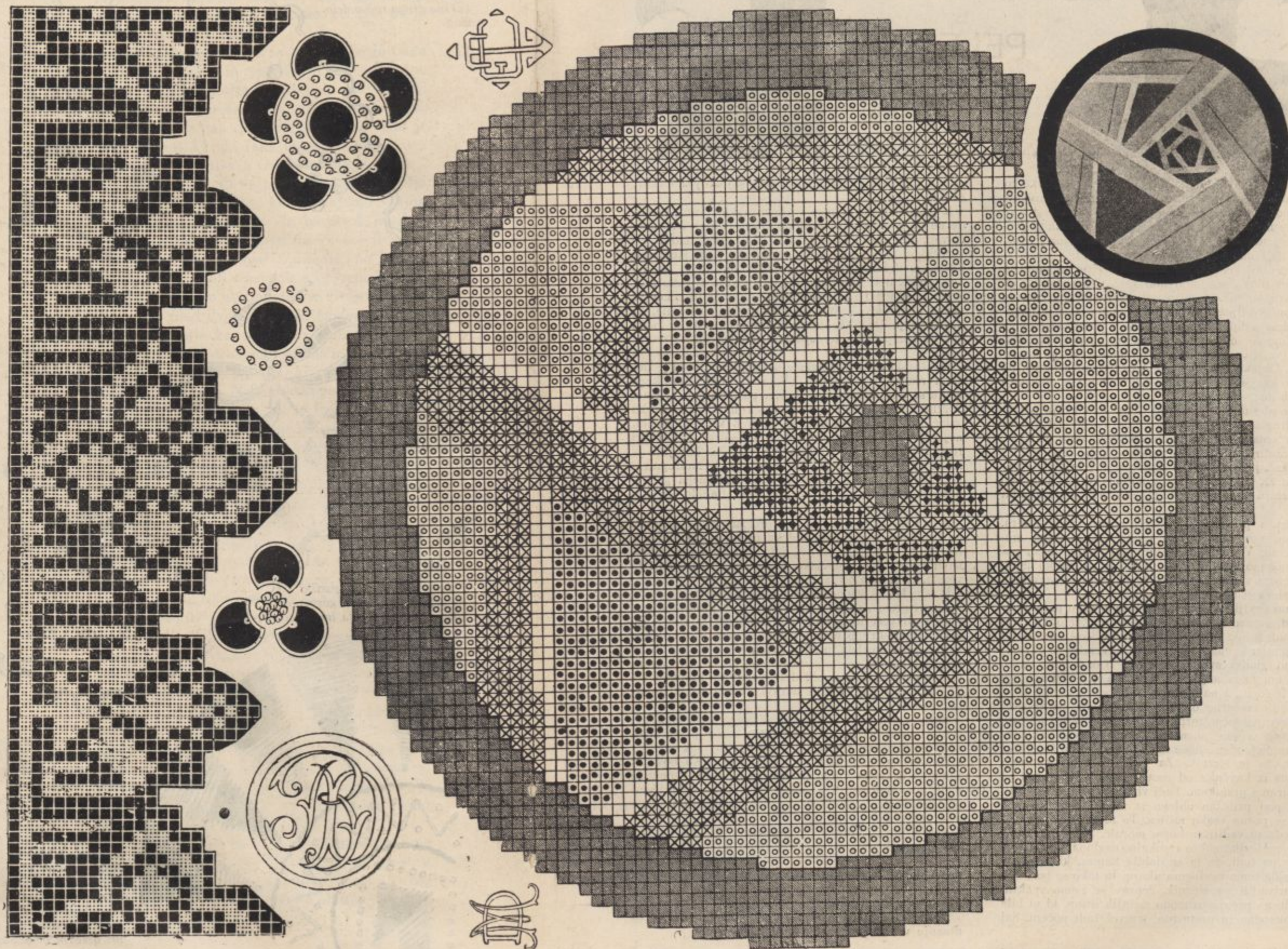
Četudi nimate vsega stanovanja v modernem slogu, pa se potrudite, da bo imel vsaj en kotiček v stanovanju moderno lice. S preprogo, ki si jo sami napravite, se dá prav lepo okrasiti stanovanje. Na sliki vidite vzorec takšne preproge v okrogli obliki (60 cm v premeru), izdelane v beli, živorožnati, srednjerožnati, temno-rožnati, sivi in črni barvi. Za tako preprogo je potrebna predloga, na kateri se lahko šteje. Ne delajte pa pri preprogah različne velikosti istega vzorca, ker prav v raznolikosti vzorca se kaže okus, in tudi delo samo je bolj zanimivo. Takšne majhne preproge naj bodo kolikor mogoče visoke in mehke, da bodo tople. Tudi če niste vajeni tega ročnega dela, se ga vam ne bo težko naučiti, ker ima gotovo vsaka izmed vas znanko, ki to delo pozna, če ne, pa vam dajo v vsaki trgovini z ročnimi deli potrebna pojasnila.

Lepa je sestava barv tega vzorca. Pripominjamo, da se prav lepo podajo prav močne, žive barve, samo če imate srečno sestavljen vzorec, drugače se jih ogibajte in se ravnajte po našem diskretnem prijetnem niansiranju, ki vas vodi od bele barve do črne z nežnim prehodom rožnate in sive, da ima podoba nasenčenega močnega cveta nenavadne oblike.

Delo gre še precej hitro od rok, in če se ga lotite, se vam bo zdelo prav prijetno. Nujno pa je potrebna trdna in solidna osnova (juta), zato da je bolj trpežna. Ne črtajte po vzorcu, ampak štejte vbode, kakor kadar delate križce.

Najpoprej je treba narezati volno na enake dele. V ta namen je posebna priprava, ki se nanjo namota volna, potem se pa veže po žlebičku te priprave (reglete). Za vsako volno imejte posebno škatlico, da se vam barve ne pomešajo.

Ni treba vam ne bobenčka ne okvira, ampak se osnova kar razgrne, nakar se s posebno iglo vtikajo narezani deli drug za drugim skozi vsako luknjico osnove. Pri tem se odrezek volne (da bolj umljivo povemo) pregne na položico in z iglo potegne skozi osnovo, pregneni konec se pretakne, nato se pa oba konca primeta in dobro zadrgeta. Tako zvezani vozel ne odneha, in delo je prav solidno.

MODNI PÊLE MÊLE

Gotovo je marsikatera naročnica v zadregi, kadar izbira model za novo obleko. Dolgo krilo ni posebno praktično, kratko pa ni moderno. Kako iz zadrege?

Predvsem moramo vedeti, da je dolga obleka za večer, kvečjemu tudi za popoldan. Ni se nam torej treba še bati, da bomo z vlečkami pometale ceste.

Volnene obleke, sportni kostumi ter promenadni in potovalni plašči so podaljšani le za 5 cm, toliko, da segajo čez kolena. To bi ostalo skoraj neopaženo, da se ni pomaknil pas višje. Pariške modne hiše propagirajo in delajo dolge obleke, toda le iz prozornega blaga (mouseline de soie, taffetas lamé [taft lamé], gaze imprimée [vzorčast gaz], čipke, til, velour chiffon transparent). Obleke iz volnenega, torej gostega blaga, pa ostanejo krajše. Modna žena pač ne zakriva rada svojih lepih nog.

Velike plesne obleke so vse dolge in v kroju popolnoma drugačne kakor lanske. Od vratne izreze čez boke in včasih celo do kolen so popolnoma priležne, spodaj razširjene v široko zvončasto krilo, ki je spredaj krajše, zadaj pa sega do tal ali pa je celo podaljšano v vlečko. Za tako obleko moramo imeti vedno le mehko blago. Izbira je velika, za to je poskrbela moda v polni meri.

V barvah prevladujejo bela, zelena, pavjemodra, granatno in vinkordeča ter vedno lepa in vedno moderna črna. V Parizu dominira kardinalnordeča, posebno za manj vitke dame. Sicer je pa toliko lepih modnih barv v vseh odtenkih, da si vsaka lahko izbere tisto, katera ji najlepše pristaja.

Večerni čevlji so koničasti z visoko ozko peto. Laska modna novost (čevlji iste barve kakor obleka) je ostala tudi letos. Večerni čevlji so večkrat okrašeni s ponarejenimi kameni, posebno pete, vendar so najbolj elegantni gladki svileni čevlji z visoko peto. Neka pariška umetnica se je celo spomnila na čevlje iz ribje kože z luskami, kombinirane z zlatom.

Dopolnilo večerne obleke je kožuh ali pa večerni plašč, večerna ročna torbica v isti barvi kakor obleka, prvovrstne svilene nogavice, žepni robček, rokavice in diskreten parfum. In še nekaj, na kar smo že skoraj pozabile, to je steznik. Za vitke postave zadostuje širok pas iz kavčuka od pasu navzdol, za močne pa kombiniran s prsnikom. Tudi vitke žene morajo nositi steznik pod priležno obleko iz mehke tkanine, pod katero se pozna vsaka mišica. To ni sicer nič prijetnega, toda privaditi se bomo morale. Menda ni žene, ki bi se ne jezila nad to radikalno modno izpremembo, dvomim pa tudi, da bi se dobila katera, ki bi se ne pokoravala temu modnemu ukazu. In tako se bo treba zopet privaditi na steznik, čeprav se bomo večkrat spomnile na preprosto modo zadnjih sezon, ki ni bila samo komoda in preprosta, temveč tudi poceni. Saj

je zadostovalo 2 m blaga, In letos? Najmanj še enkrat toliko.

K plesni obleki se nosi različen nakit. Posebno moderne so letos pestre steklene korale v barvi obleke. Navadno se nosita ovratnica in zapestnica enaki.

Sezija mask je tu. Steklene korale, dosti steklenih koral, je dobilo pravico, da krasi tudi lepe maske. Med steklenimi koralami dobimo pogostem čisto klasične kombinacije. Sestavljamo lahko najrazličnejše barve in oblike. Vedno jih rabimo kot dopolnila, ki povzdignejo izraz kostuma in tvorijo zadnjo točko barvne kompozicije ter opozore plesalca na negovano polt.

Smučarski dres. Tradicionalni smučarski dres je doživel modno izpremembo. Namesto jopiča moškega kroja se nosi bluza «kazajka», v pasu na prožni trak. Vratna izreza spredaj je le tako velika, da se lahko oblači čez glavo. Zapenja se tesno k vratu z gumbi, najbolj praktičen pa je patentni zapiralec kakor pri ročnih torbicah in snežnih čevljih. Ta kazajka je lahko iz temnomodrega sukna ali pa iz impregniranega gabardena. Kazajka iz impregniranega gabardena je podložena z gorko pletenino, flanelo ali pa s kamelotom. Sverter je tu odveč.

S tem pa ni rečeno, da si mora smučarka nabaviti novo obleko. Smučarska obleka in razna dopolnila k nji, ki se kupujejo za več let, niso tako podvržena modi kakor druga damska garderoba. Vsaka naj bo vesela, če jo ima od lani.

In še nekaj bi pripomnila smučarkam. Dres je obleka, v kateri gre v družbo kakor, recimo, v promenadnem plašču ali večerni obleki, zato se mora za smučanje ravno tako skrbno obleči kakor za ples. Koliko časa stojite pred zrcalom, preden greste v gledališče ali na ples. Tudi če se greste smučat, vam ne sme biti dobra vsaka izprana bluza, obledele nogavice in podobno. To, da ste zunaj, v mili naravi, še ni opravičilo za površnost.

Bluza mora biti čista, lepo zlikana, lasje lepo počesani, nohti očiščeni. Morate biti dama v plesni dvorani, na cesti, na izletu, torej povsod in vsak čas.

Za drsanje je pripravila moda letos dosti novega: Komplet iz tveda z zelo širokimi zvončastimi krilom in priležnim jopičem ali pa plisirano krilo, volneni žemper in povrh še pulover brez rokavov, prepasan v pasu.

Nekaj povse novega je pulover «shaker» (šejke). Ima ovratnik v obliki stoječih reverjev in se zapenja tesno k vratu. Uveljavlja se zopet bela barva, v splošnem se opažajo mirnejše barve ko lani. Sicer pa imamo modnih vzorcev in barv za pletenine toliko, da izbiranje ni posebno lahko.

Kostumi iz žameta, obrobljeni s kožuhovino, so za drsanje vedno enako elegantni in moderni.

V plesni sezoni 1930. Kep, v katerem je malo blaga, pa veliko krzna, iz sivoga žameta in z belo lisico preko krila, ki je iz belega satena.

Domače obleke

Kolikor bolj se napajamo na praktične obleke, kakršne so dandanašnje, tolikanj rajši imamo prijetne domače obleke.

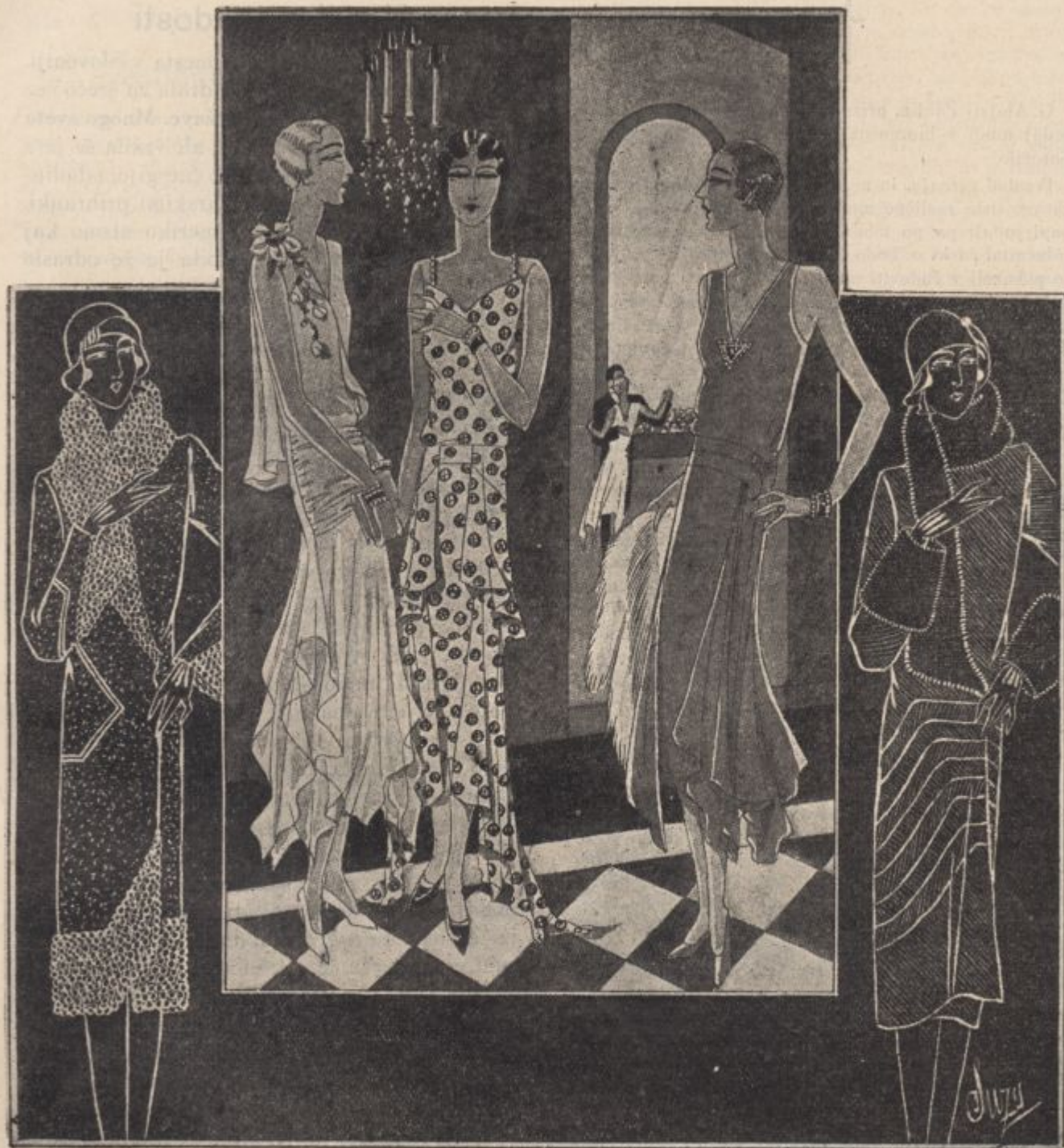
Tudi domača obleka razodeva okus. Zobci, izrezki, vstavki in našiti trakovi se navzlic preprostosti kroja pojavljajo tudi na toaleti, ki jo nosi dama za doma.

Vesetje je izbirati blago za domačo obleko, penjoare, pidžame. Dobi se velika izbira lahkih, lepih, nedragih vrst blaga, ki se lepo nosijo, pa tudi lepo perejo: razne svilne, enobarvne in vzorčaste, sateni, voali, če ni drugače, tudi lahki volneni krepi, barhenti in bombažasti žameti.

Manj veznine kakor na perilu, toda bolj efektne. Glavna reč so pa barve, žive, kolikor mogoče žive. Barve, ki jih žena ne sme ali pa neče nositi za na ulico, bo rada nosila doma. In prijetno ji bo, kadar jo iznenadijo v domači toaleti, ker je tudi to lepa prilika, da se pokaže okus in ton.

Če hočete biti elegantni

Popoldanski plašč. — Na nesportnih plaščih se nosi veliko krzna.

1. Plašč iz nioline, sipošiniranega modrega volnega blaga. Krzno je sivi astrahan. — 2. Krilo iz zelenega kinakrepa. Ovratnik v obliki kepa zakriva zadnji del. Krilo prav široko in zvončasto. Na bokih poprečna draperija. Cvetje na rami. — 3. Večerna obleka iz lahkega svilenega vzorčastega blaga z volanoma, ki sta ob strani podaljšana v vlečko. — 4. Obleka iz svetlo-

modrega modnega krepa, ob vsaki strani zvončasta pola, ob bokih lično nabrana; zaponka pri izrezi in zapestnica sta iz steklenih koral. — 5. Plašč iz relikasa (kaša z drobnimi progami). Spodnji del plašča je okrašen s progami istega blaga v navpični in poševni smeri. Ovratnik v obliki šala, zapestnika mušketirska.

MODNO P TOROČILO

G. Alojzij Paulin, priznani modni strokovnjak, ki se sedaj mudi v inozemstvu, nam je poslal tole modno poročilo:

Pomlad prihaja, in ne bo dolgo, ko pride odrešenje za vse tiste različne modele, ki životarijo zdaj še na papirju ali pa po modnih ateljejih. Pod vabljivimi solnčnimi žarki se bodo obudili k novemu življenju in se pokazali v čudoviti množini in zapeljivi posebnosti. Zakaj v cvetoči krasoti prihajajoče pomladi se bo pokazala izpremenjena ženska silhoueta; nove linije, doslej neznane oblike bodo priklepale nase zanimanje in stavile večje zahteve na tehnično znanje krojačev. Zopet se bodo čisto natanko ločili različni tipi oblek, zahtevali se bodo osnutki individualnosti in fantazije. Zanimanje se osredotoča na novo silhoueto, ki deluje s svojimi dolgimi, mehкими linijami tako po žensko, tako ljubko. Privadili smo se že na lepe, čisto ženske oblike. Dolgo krilo, poudarek života in bokov, igrajoče se podrobnosti nove smeri se sprejemajo z navdušenjem. Bližamo se novi modni dobi, ki nam bo nudila presenetljivo raznolikost osnutkov in neomejene možnosti. Preokret ženske od preprostega tipa ravne linije k elegantni, in čisto po žensko oblečeni prikazni se genrea tailleura ni doteknil. Bolj ko kadarkoli prej se nosijo zdaj strogo angleški kostumi in pa ansambli v sportnem stilu. Sportni komplet s kratko jopico in preprosto bluzo, ki sta večkrat dopolnjeni s kepom, potem trodelna obleka za na cesto ostaneta tudi še poslej, zakaj moda, ki se je izkazala za praktično, se ne opusti tako izlahka. Samo krilo bo nekaj daljše, ker tako zahteva skrajšana linija života kot logično posledico. Double-jerseyi, ki se lahko nosijo na obe strani, so se izkazali za posebno praktične. Tweed, to univerzalno blago sportne mode, prihaja v raznovrstnih različnih. Tudi angleško blago v vzorcih kakor za gospode, škotska tkanina in različno pleteno blago so močno zastopani. Največ je drobnovzorčastega blaga v čednih, novih barvnih kombinacijah. Obleke z volanami in princesne oblike so v teh novih modernovzorčastih vrstah blaga prav posebno dekorativne. Tudi kombinacija vzorčastih in enobarvnih vrst blaga je zelo priljubljena. Družabne obleke kažejo pariški okus in dovršeno krojaško tehniko. Te obleke očitujejo tisoč novih idej, ki so vse prav muhaste, zelo interesantne in uporabne. Večina osnutkov je, nekateri bolj, nekateri manj, bluzastih in izdelanih v ravni liniji do pod kolen. Šele zdolaj gre krilo v širjavo, ki se doseže na različne načine: z volanami, z zvončasto obliko, z gubami, s plisseejami, skoraj vedno v kapriciozni, nepravilni liniji.

G. Paulin, ki ima svoj modni atelje na Kongresnem trgu števil. 5, je našim čitateljicam z nasveti vedno na razpolago.

LEPOTIČJE

Vera: Uganka mladosti

Bila je doma iz manjšega mesta v Sloveniji. Pred svetovno vojsko je odjadrala za srečo čez veliko «lužo» v Zedinjene države. Mnogo sveta je videla, marsikaj doživela, ali vrnila se je z bogatimi izkušnjami, z veliko energijo, mladinsko čilostjo in s čednimi dolarskimi prihranki. Pred njenim odhodom v Ameriko nismo kaj več obcevale z njo, zakaj bila je že odraslo dekle, ko smo me hodile še v ljudsko učilnico. Odkar pa se je vrnila v domovino, se večkrat shajamo, zakaj veliko zanimivega nam ve povedati iz ameriškega ženskega življenja. Rade jo poslušamo, zraven se čudimo, kako je mogoče, da je ta ženska ohranila vso mladostno prožnost in čilost navzlic številnim življenjskim izkušnjam. Njena postava je vitka in prožna, njeno obličje nima najmanjše gube, ne sence utrujenosti, polt ji je čista, gladka, le posamične srebrne niti zapazite v njenih črnih laseh, kar njeno pikantnost še poveča. Ta uganka me je toliko prenašala, da sem jo nedavno tega pri ugodni priliki vprašala, na kak način si je doslej ohranila mladostno svojo čilost in svežost. Veselo se je nasmehnila in pristavila: «Naučila sem se, kakor vse Američanke, da skrbim ravno tako za svoje telo, kakor za svojo obleko, svoje stanovanje, svoje delo, sploh za vse, kar je v zvezi z mojo malenkostjo.

Pripovedovala mi je, kako čudne nazore imamo pri nas v tem pogledu, ker sebe sploh ne negujemo, češ da je to sam luksuz, medtem ko izmečemo na drugi strani dosti denarja za razne pudre in parfume. «Učite se», je blagohotno pripomnila, «od Američank, ki negujejo ne samo lice, ampak vse telo. Američanke, med njimi tudi take s skromnimi dohodki, se rajši odreko raznim sladcam ali nepotrebnim toaletam, pač pa se jim ne zdi škoda denarja za masažo vsega telesa in obličja. Pri tem so trdno prepričane, da za telesno negovanje potrošeni novci prinašajo svoje obresti, kajti ohranjeno mlado lice, telesna čilost in energija so najboljši vir novih delovnih in pridobitnih možnosti.»

Njena razlaga in še zlasti njena postava sta napravili name velik vtisk.

Mira Zorova:

Ženske na smučeh

Vsak sport ima svojo svrhu. Je pa mnogo panog, ki imajo po več svrh, to se pravi, zlasti za nežni spol, kateremu — skoroda pomotoma — pripadam tudi jaz. Oh, zakaj ni pri nas boksaskega kluba za dame?...

Pa je res mnogo sportov, ki damam služijo v različne svrhe in se dajo porabiti na veliko načinov. So to pač panoge, ki od telesa ne zahtevajo drugega ko šik in — vtis pojave, čeprav sproti narejen. Dasi ni nujno potrebno, da se sporta samega udeležuješ — zaradi vtisa pojave, zgolj zaradi tega, se jih mnogo «posveti» sportu. Imam sorodnika, ki je obul škornje, si pritrdil ostroge in se sploh prelevil v elegantnega jahača (še bel žokejski šal je imel za vratom in izkušeno upognjen hrbet), kadar je šel s svojim prijateljem na promenado. Seveda — zaradi vtisa pojave.

Smučanje je pa panoga, ki je v tem oziru silno trmo-glava. Temu sportu se ne dá diktirati: sedajle hočem biti takšna in takšna! Smuči že same poskrbe za pri-

«Pogumni hlačman.»

«Domišljavi fantek.»

meren — vtis pojave... In še tako vsemogočna dama se spričo nekavalirske realnosti snega izpremeni v pravi pravcati kupček nesreče. Vtis pojave narekujejo pri smučanju smuči — in nič ne moreš proti temu. In ko sem tako gledala nekoč te kupčke nesreče (mene je naučil mož voziti na skritem kraju, sicer bi me ne bil spravil na dilice, ker mi ni šlo za vtis, ampak za izvršitev njegove želje), ko sem jih gledala na Kofcah, sem nehote izločila iz družbe posamezne tipe.

«Fantki» so bili kaj različni in samosvoji! Pri nas so dame kljub vsemu napredovanju še toliko začetniške, da morajo še vedno pri smučanju iz praktičnih razlogov nositi hlače. Tista, ki pa že kaj zna, jih pa demonstrativno nosi kar naprej, češ — vse, kar je v «kiklah», ni za nič. In odtod izhaja, da smo smučarke

dobile laskavo ime «fantki» ali še izvirnejše — «hlačmani».

Najbolj je vsem ugajal tisti «pogumni hlačman», ki ni delal vtisa s svojo pojavo, ampak s svojim znanjem. Ta «pogumni hlačman» je srčkana deklica, ki ima vse ono, kar zadostuje, da postane moški neodločen in je «Allrundsportgirl». Na vse se spozna in vse se ji poda. Njen korak je samozavesten in izkušen. Vsako nedeljo gre «na hribe» v prijetni družbi različnih dobrih in slabih smučarjev, zato ji je tele-mark, plug in kristjaniia izvrstno sredstvo za koketiranje, pika. Bog se usmili, pika je pač neizogibna pika, kadar pridrsa mimo njen ideal, ki zna prečni skok okoli in okoli, poleti na na konnem salto! In jo nobere in se pogovorita, zakaj «hlačman» je vedno razigran, vsak hip pripravljen poniti vroč malinovec, pokaditi cigareto in izlete v mesečno noč tudi lahko dela, ker dobro vozi. V haiti zna na prav tako izvrstno napraviti žgance, kakor tovarišu zakrnati luknjo v (od «zasilne zavore» predrsnih) hlačah. Takih «pogumnih hlačmanov» je pri nas malo.

«Domišljavi fantek» je za svojega spremljevalca «sladko» breme. Ona izkocketira v nlesni šoli gosnodiča, da jo, do ušes zaljubljen, novabi v nedeljo na smučanje. Ona se hvali tovarišicam, kako izvrstno smuča, da se ji vsi gosnodiči čudijo. Kadar slučajno zvozi hrečino, se nonosna ozre, če se na zavali, temu nikakor ni ona kriva, amnek teren in Gorec, ki ji je prodal tako čudno smuči, in — katera smučarka na še nikoli ni nadla? Sicer je na nadla zanalašč, da bo na svojega gosnoda spremljevalca napravila čim bolj dražesten vtis. O, kako jo hiti nobirati; kar prime jo, da še sam ne ve kako, na jo postavi na noge. V haiti se snet pohvali, da še nikoli ni tako izvrstno vozila kakor danes. In kolikokrat je danes drevela gosnoda v obliem, oh, to je bil chec, kadar sta se oba prevrnila... Nien kavalir je pa odšel v sobo, da si preobleče sraico.

«Pa i a c» je na tista dama, ki gleda predvsem na vtis svoje pojava, ki mora biti zlasti pri smučanju sproti narejen. Ona nikakor ne more pozabiti, da je «pogumni hlačman» boli srčkan od nje, zato je treba hitro vse nadomestiti z rdečilom in pudrom. Vsaj v koči mora bit njena pojava najbolj oozarajajoča nase, pa čeprav samo s pisanim dresom in žvižgajoče rdečimi ustnami. O Bog prizanesi, da bi jo samo enkrat videl njen kavalir «en negligée» — smučarskem seveda. Takoj bi zmagal «pogumni hlačman»... in kaj potem z njo? Zato se ti «pajaci» posebno dolgo pobirajo iz pike in puščajo navadno mnogo različnih sledov za seboj.

«Pajacek.»

Potočnikova Truda

Koroška povest.

Češko spisala Gabriela Preissova.

Prevedel Ivan Podgornik.

Nadaljevanje.

«Ej, zadosti je toplo,» je odgovoril učitelj, «ampak kaj takega se menda ni primerilo nikoli nikjer nobenemu učitelju, da bi mu v razred s tremi oddelki ne prišel niti en učenec. Četrť na deset je že, zdaj že ne bo nikogar več.»

«Tisti revčki iz kovačnice ne smejo v šolo, ker jim je prepovedano, otroci iz hiš, ki so tam nasproti, so šli bržčas h Košatovim na koline,» je ugibala Barba, «učence s hribov pa je odvrnilo to grdo vreme, saj bi se še pes človeku zasmilil in bi ga ne hotel zapoditi iz hiše, ga je tolažila.

Učitelj je zopet premeril razmraženo sobo in se vnovič oglašil: «Torej tudi koline odvrčajo otroke od šole... koline... To je šola, rečem vam, Barba, tako si idealov svojega učiteljevanja pač nisem nikoli mislil. Zdim se sam sebi tako odveč na tem svetu kakor tisti otrpli pajek tamle...»

«Križ božji!» je planila Barba od peči. «Kje le vidite pajka, kaj ne ometam in ne pospravljam kakor zagre?» In začela je s kopačem v roki srepo ogledovati stene.

«Pustite pajka na miru, Barba,» je rekel učitelj z bridkim nasmehom, «ne dosežete ga in pa pripravili bi me ob prijatelja, ki ga lahko vsaj gledam, kadar mi je dolgčas...»

«I seveda,» je rekla sočutno Barba, «saj vem, ne svika se vam tukaj, gospod učitelj. Ste pač iz drugega kraja, mestni človek, kaj se če, pa se vam to naše Grebinjsko pogorje ne more nič kaj priljubiti. Naš pokojni gospod učitelj pa je bil prav rad pri nas, prepeval je z otroki lepe pesemce, imel je velik čebelnjak in vse polno lepih slik na njem, in gospa učiteljeva, kdor jo je poznal, vsak jo je imel rad. Nosila je rada rože v laseh, in ko so ji lasje osiveli, je pa imela rože in druge cvetlice med okni. Kakor da jo še zdaj vidim... Tamle gori na vrhu pri cerkvi počivata oba in ob njunem grobu rad malo pomoli vsak, kdor ju je poznal.»

«Lepo znate pripovedovati, Barba,» ji je segel v besedo mladi učitelj, «ali jaz si ne morem iz tega zapuščenega kota izvabiti nobenih lepot in nad, ej, vi ne razumete mojih tožba, Barba,

tožba kulturnega človeka, ki ga usoda zažene v osamel svet.»

«Le potrpite do vigredi, gospod učitelj, pa bo vse lepše pri nas... In učence vam je danes odgnalo ponajveč tole grdo vreme. Zaigrajte si malo na klavir, siromaček, pa vam prej prejde čas.»

Ko je Barba s tem dobrim nasvetom odšla iz sobe, se je moral učitelj nasmehniti. «Na, zdaj sem pa še siromaček povrh vsega...»

Pogledal je še enkrat na uro. Deveta ura, ob kateri se je po navadi pričeval pouk, je minila že pred tridesetimi minutami. Navadno so prihajali učenci in zlasti učenke še prezgodaj, danes se pa gotovo ni upal niti eden izmed hribovskih učencev v ta grozni metež. Učitelj je stopil k oknu, odprl notranji oknici in obrisal z dlanjo namrzle zunanje šipe. Gledal je nekaj časa v bele snežne vrtince, skozi katere ni bilo videti niti na deset korakov daleč, in vzdihnil z mirno resignacijo: «Nemarno vreme!» Zažvenkljal je iz dolgega časa z drobižem v žepu, požvižgaval, kar mu je prišlo na misel, in hodil gori pa doli po sobi. Premišljal je, kaj bi počel do poldneva...

Ko bi vsaj imel kako novo knjigo ali ko bi mogel vsaj do župnika v župnišče, dokoder je bilo debele pol ure hoda od šole, ali kdo bo hodil z doma v takem vremenu, da bi se, kakor je rekla Barba, še pes človeku zasmilil, ko bi ga pognal izpod strehe.

Sedel je k pianinu, zaigral, ne da bi kaj mislil, nekaj taktov, a že se je zdrznil. V veži so se zaloputnila vrata. To je bržkone otroška roka, ki ni mogla pridržati vrat. Zaslišali so se drobni koraki, nekdo je pritisnil na kljuko, in ko so se odprla vrata, je priletel skozi nje najprej globok vzdih, takoj nato pa je vstopila deklica v svetlordečem krilcu in črni sukneni jopici. Na glavi je imela zeleno pikčasto ruto, na njej pa črn klobučinast klobuček, ves zasnežen, da je bil kakor bel krožnik.

Še preden je pozdravila: «Hvaljen bodi Jezus Kristus! Dober dan, gospod učitelj!» in si olajšala srce z novim vzdihom, ki je povedal več kakor vse tožbe, je spoznal učitelj svojo najstarejšo učenko Trudo Potočnikovo s hribov. Nje prihod ga je nekoliko potolažil, da je kar pozabil, kako ga je znala večkrat spraviti v jezo s svojo neposlušnostjo in razposajenostjo. Sočutno in prijateljsko se je nasmehnil in iz-

pregovoril: «Danes je pot v šolo pač velika žrtev, ni čuda, da ni prišel nihče razen tebe.»

Truda je odložila torbo na prvo klop, v katero po svoji velikosti in učiteljevi odredbi ni spadala, si pomela roke v zraku, kakor bi si jih hotela z drgnenjem segreti, šele potem je sopnila: «Naši me še niso hoteli pustiti, ušla sem čez njih voljo, ampak ljubi gospod učitelj, to je pot, vam rečem, ne privoščila bi vam je!»

Ta modri vzdih in zaupni nagovor «ljubi gospod učitelj» je mladega moža nekoliko uvezal, ali takoj je zopet pozabil to zadrego, ko je pogledal na dekličin zasneženi klobuček in na vlažno ruto, ki si jo je jemala z glave. Lica so ji od vetra kar gorela, oči so se ji vlažno lesketale in v temnih, razmrščenih laseh na čelu so se bleščale rosne kapljice in še neraztajane snežne muhe. Pogled se mu je ustavil tudi na njenih mokrih čevljkah in kar zaskrbelo ga je:

«Potočnikova, kaj lahko bi se pošteno prehladila, vsaj čizme si moraš preobuti. Ker ni nikogar tukaj, bi ti morda jaz lahko posodil za ta čas svoje copate, čizme pa si lahko deneš k peči sušit.»

«O, zakaj pa ne», se je odločila Truda in začela otresati zasneženi klobuček in ruto v pleteni koš pri peči. «Ali so kaj lepi tisti copatki?» je vprašala po ženski navadi.

«Ej, kaj lepi, to je vendar čisto vseeno, da se le preobuješ», je odgovoril učitelj in odšel v svojo sobo, kjer je postrežnica še vedno pospravljala po razmetani pisalni mizi.

«Barba, skočite v šolsko sobo in vzemite moje copate pa jih nesite učenki Potočnikovi, da se preobuje, dokler se njeni mokri čevlji ne posuše.»

In hoteč pustiti deklico samo, da se preobuje, je začel premišljati, kako bi danes učil. Najbolje bo, če ponovita s Potočnikovo zemljepis in zgodovino, saj se mu je zdelo, da ima ona najrajši ta dva predmeta. Učila se je izvrstno na pamet.

Truda je ostala sama v razredu, toda žilica ji ni dala miru: šla je po prstih k pianinu in začela pritiskati po klaviaturi.

Ko se je Barba prisukala s copati v roki v šolo, ji je skočila Truda vsa vesela nasproti in jo pograbila v naročje.

«Čaj no, Truda, ti vihra vihrasta, saj me boš še prevrnila!» se je je otresala Barba.

«Ali, Barbka naša, ko sem pa tako neznanjsko srečna!» je zavriskala deklica.

«Kaj se je pa zgodilo lepega tam gori pri vas, i kaj se je le zgodilo?» je ugibala Barba.

«Eh, kaj se če zgoditi,» je odgovorila Truda, «ampak zato sem tako vesela, ker bom dobila tele copatke...»

Iztrgala je Barbi copate iz rok, jih pritisnila na nedra in vzkliknila: «Oj, ti zlati copatki!»

«Saj ne bodo tvoji, Truda», je zagodrnjala Barba, «gospod učitelj ti jih je samo za nekaj časa posodil, on jih vendar potrebuje sam za odpočitek.»

«Ne veste, Barba, kdo je tele copatke vezel? Strašno rada bi vedela.»

«Tega pa ne vem, draga moja, tega pa ne vem», je odmajala Barba z glavo in že ji je prišlo na misel važno vprašanje: «Kako pa kaj tam gori pri vas v hribih, ali vaše peči dobro kurijo v tej hudi letošnji zimi?»

«Oj, pa še kako,» je odgovorila Truda, «naše peči so prav dobre, posebno peč v veliki sobi. Kadar se zamrači, sedim kaj rada na stoličku blizu nje. Skoz mrežo pri vratcih štrka na tla in na slepice vse polno zlatih mačic, vi ne veste, Barba, kako jih jaz rada gledam! Človek vidi zdaj zvezde, zdaj kolobarčke, ali tudi vi radi gledate take zlate mačice, Barba?»

«Beži, beži, prismoda!» je zamahnila Barba z roko, «jaz ne utegnem misliti na take neumnosti.»

«Zakaj vas pa ni bilo v nedeljo nič na svatbo moje sestrične Cenke, Barba?» je vprašala zopet Truda in se preobuvala. «Tako lepo je bilo, joj, vi ne veste, jaz sem imela novo obleko s svilenimi rožami.»

«Saj vaši imajo, ti lahko kupijo!» se je oglasila Barba od peči, kjer je popravljala ogenj. «Sama si na vsem posestvu, potem se lahko hčeri kupuje.»

Truda je samozavestno vzravnila glavo. «Poslušajte, Barba, naša mamica je rekla, kadar pride čas, si lahko izberem tistega fanta, ki ga bom hotela. Kaj pravite na to?»

Barba je namrgodila čelo. «Kaj take reči ti razklada mama? No,» je premagala svoje začudenje, «materina je vselej prava, tudi kadar ni prava.»

«Tistega Melhiorja iz dolnje gostilne so mi obesili za druga...» je hotela povedati Truda vse do kraja, «ampak veste, Barba, on mi ni bil nič kaj pogodu...» (Nadaljevanje prihodnjič.)

Rana ura v gospodinjstvu

Rana ura — zlata ura. Po tem reku naj se gospodinja kolikor moči ravna. O pravem času iz postelje! S tem zgledom naj prednjači svoji družini. Vse drugače gre delo poslom od rok, ako vedo, da gospodinja ne spi. Že samo s tem, da je pokonci, nadzoruje jutrnje delo poslov. Če pa tudi sama količkaj poprime, pojde delo tudi poslom hitreje in bolje izpod rok. S tem je mnogo pridobljenega. V podeželskih gospodinjstvih je zgodnje vstajanje gospodinje neizogibno potrebno, pa tudi v meščanskih zelo koristno. Moža kliče dolžnost v urad, otroke v šolo. Žalostno je v družini, kjer posel pripravlja zajtrk in odpravlja otroke v šolo, gospodinja pa je še v postelji. Žalostno je, če je temu vzrok bolezen, neodpustno pa, če iz same mehkužnosti polega ob uri, ko se odpravlja družina po dolžnostih. Vse drugače pa je, če je ona prva na nogah, da pomaga otrokom pri oblačenju in jim razdeli zajtrk in južino za šolo. S tem tudi vzpodbuja druge domače, da jo izkušajo posnemati. Večkrat je tudi treba z otroki za šolo zjutraj še kaj ponoviti in jih na to in ono opomniti. Tudi mož potrebuje zjutraj ženske roke in postrežbe pa dobre besede, preden gre na delo.

Pa tudi drugo delo v gospodinjstvu gre potem vse lepše in brez zapreke od rok, ako gospodinja sama določa delo. Sobe morajo biti pospravljene, preden se začne kuha. Med kuhanjem ostane potem še nekoliko časa, da se postori to in ono delo, ki ga je polno v vsakem gospodinjstvu in ga mora večkrat gospodinja le sama opraviti.

Posebna dela, ki so od časa do časa potrebna in se ponavljajo v vsakem gospodinjstvu, ne smejo dnevnega reda nikakor motiti in ovirati. Veliko snaženje in pospravljanje se ne sme zavleči nikoli do tistega časa, ko se začne družina zbirati doma. Ni bolj zoprnega za družinske člane, ki so po poklicnih dolžnostih skoraj ves dan z doma, da ob urah počitka dobe vso hišo narobe in vse razmetano. Tam lestev za snaženje oken, tu ometlo za stene, tam metla, krtača za tla, cunje za prah, iztepač, čopiči in ščetke,

pohištvo razmaknjeno, postelje razkopane itd. Gospodinja nervozna, služkinja vsa zmedena, obed prismojen ali napol kuhan itd. To so zmede v gospodinjstvu, katerim se mora gospodinja na vsak način ogniti. Vse to se mora opraviti tako, da ima družina tisti dan občutek posebnega ugodja, ne da bi vedela, zakaj prav za prav to ugodje. Le svež šopek cvetja, priboljšek pri obedu in ozračje, ki diha svežost in snago od sten in iz kotov, naj priča, da je bil v njih odsotnosti doma «sodni dan».

Ako gospodinja o pravem času vstaja, pridobi pri vsem delu toliko časa, da ji ostane še kaka urica za njene duševne in telesne potrebe. Poleg telesne nege si pridobi časa tudi za čitanje dobre knjige in časopisja, da ima trajen stik z zunanjim svetom in dogodki. Ta ji je potreben, če že ne iz lastne potrebe, pa zaradi moža in dece, da ne otopi v samih materialnih skrbih gospodinjstva. Le tako bo ostala sveža tudi na duši, ako se bo mogla ob urah počitka in duševne zbranosti o vseh modernih pojavih pogovarjati z možem in otroki. Tudi družbe se ne sme ogibati. Poiskati si mora potrebnega časa tudi za to. Pametna in primerna družba je človeku v korist, ker ga obvaruje enoličnosti, ga razvedruje in vzpodbuja. Obenem pa se v dobri družbi tudi vedno kaj nauči, razširja svoje obzorje in čisti svoje naziranje. Da zadosti vsemu, kar zahteva sodobni čas od moderne gospodinje, si mora dan in delo razdeliti tako, da ji ostaja časa za vse.

—ož—

Moderna gospodinja

«Povej mi, kako imaš urejeno gospodinjstvo, in povem ti, kdo si!»

V sodobnem gospodinjstvu ima žena veliko več dolžnosti, veliko bolj mnogostranska mora biti, da se zna odtrgati od mehničnega dela, kakor je to bilo poprej. Pri vsakem delu mora premisliti, kaj se lahko še izpremeni in kaj se še bolje in udobneje uredi. Navadno pa v rodbini nihče ne misli na to, kaj in koliko gospodinja dela; še celo dela, ki jih nihče drug neče opravljati, se naprtijo njej. Že zaradi tega mora svoje delo reorganizirati in pokazati, da stremlje za dobro premišljenim gospodinjstvom. Potem ne bo soprog, za katerega se vse to težko in naporno delo večjidel opravlja, pobegnil od doma iz strahu pred «velikim čiščenjem». Možje imajo v splošnem prav malo smisla za težave, ki so v zvezi z upravljanjem gospodinjstva; oni zahtevajo samo, da je vse na mestu, kar potrebujejo, in postanejo nervozni, če se kaj ne ujema. Krivda pa tiči samo v nespretnosti gospodinje, ki moža, preobloženega z delom in skrbmi, nadleguje in muči z gospodinjskimi malenkostmi. Žena naj sprejme moža vedno sveža in spočita!

Moderna žena naj stremi vedno za tem, da se vrši upravljanje gospodinjstva v najlepšem redu. Skrbeti mora za dnevno kuho, pri tem pa ne sme zanemarjati predpisov o higieni in vprašanih prehrane. Precej premišljevanja je seveda treba, da sestavi ugoden jedilni list, ki pa naj se ne ponavlja vsak teden, temveč vsaj vsakih štirinajst dni. V današnjem času dajemo prednost zelenjadni hrani, saj vemo, kolikega pomena so vitamini v našem življenju. V zimskem času, ki je reven na zelenjavi, je to težko, v nadomestilo za to pa nam bodi sadje (jabolka, pomaranče in drugi zimski sadeži). O redilni vrednosti sadja ni danes nobenega dvoma več. Težko je dobiti človeka, ki bi ga ne jedel. Zato naj bo vedno na mizi!

K vodstvu gospodinjstva spadajo tudi vse družabne dolžnosti, ki dajejo poklicu moža gotovo oporo ali odmor po napornem duševnem delu. Takt in rahločutnost naj prevladujeta pri takih prilikah. Nobenega neizmernega bahanja z bogastvom, pa tudi ozkosrčnost in pretirana štedljivost ni umestna. Gostje naj se počutijo udobno in gospodinja naj jih pri vstopu v stanovanje ne ošvrkne s pogledom pod noge, če so si osnažili čevlje. Dolgi dinejev in supejev z neštevilnimi in težkimi jedili danes ni več; servirajo naj se le fine in lahke jestvine. Sestavljanje in pripravljanje takih jedi je malo bolj komplicirano, je pa tudi material bolj izbran.

Gospodinja mora vedno misliti na olepšanje svojega doma. Cvetoče rastline naj razveseljujejo stanovanjske prostore s svojimi živahnimi barvami; vaza s cvetlicami naj bo vedno na pisalni mizi soproga, tudi mizo, kjer zajtrkujemo, naj krasi nekaj cvetk. Prvi vtis, ko zjutraj zapusti človek posteljo, naj bo vesel in priazen. Tudi v otroški sobi gojimo rastline in vzgajamo otroke, da jih sami negujejo! S tem se razvije pri njih ljubezen za naravo in poveča njih čut za odgovornost.

S takimi samimi na sebi zelo mnogostranskimi dolžnostmi napram ljudem in stvarim ima opravka v modernem gospodinjstvu vsaka žena v večji ali manjši meri. Sama mora reševati gospodinjske probleme, ne sme biti samo gospodinja in mati, temveč tudi osebnost, ki se duševno in telesno razvija, ki z interesom zasleduje vse, kar se godi okoli nje. Pri vseh težavah mora imeti moderna žena vedno toliko časa, da lahko prečita vse, kar jo zanima. Od časa do časa naj poseča razstave, ne zato, da lahko razpravlja o tem, kar je videla, v družbi, temveč, da se obda z vtisi lepote, ki naj ji bodo v njenem monotonem življenju nekaka protiutež. Prizadeva naj si, da se goji v njeni domačiji glasba, če se že sama glasbeno ne udeležuje; obiskuje naj gledališča, predavanja in koncerte. Tudi za sport, ki naj jo ohrani svežo in elastično, mora biti nekaj časa na razpolago; predvsem pa naj neguje svoje telo. Negovana zunanost je dandanes za kultivirano ženo, ki je obenem središče doma, nekaj samo ob sebi razumljivega. Vsaka žena bo sama na sebi opazila, kaj ji primanjkuje. Njena toaletna mizica naj hrani nekaj krem, lasno vodo, različne ščetke, orodje za manikiranje in vse tiste malenkosti, brez katerih si danes intenzivne nege telesa sploh misliti ne moremo.

Če pomislimo na brezštevilne opravke, ki so potrebni v modernem gospodinjstvu, in na knjigovodstvo, ki je v vsaki dobro upravljeni domačiji zelo potrebno, če pomislimo na vse stvari, ki pridejo včasih v prav nepričakovanem času in katere mora gospodinja sama opraviti, potem se nam zdi, da bi ji bil dan skoraj prekratek. Ravno v takih slučajih pa pokaže moderna žena svoje zmožnosti, pokaže, da zna voditi svoje gospodinjstvo.

Čaj, kako se pripravlja in servira

Priprava čaja ima svoje šole in dobo kakor umetnost. Njegov razvoj se deli na tri dobe: na dobo kuhanega čaja, na dobo tolčenega čaja in na dobo poparjenega čaja. Današnja doba spada k zadnji od teh treh. Ko bi hoteli določiti termine za te tri dobe, bi jih lahko imenovali klasično, romantično in naturalistično čajevo šolo.

Za pripravo čaja se lahko uporablja raznovrstna posoda: emajlirana, iz nikla ali pa iz porcelana. Le lončena posoda ni primerna. Voda za čaj mora biti sveža, nikdar se ne sme uporabljati voda, ki je stala dalje časa v posodi, ali pa celo prekuhana. Marsikak turist ve, kako dober je čaj, če si zanj natoči vode iz gorskega studenčka.

Ako pripravljamo čaj v čajni ročki, natresemo čaj v ročko, ga polijemo z vrelo vodo in pustimo, da se ustavi. Če nimamo ročke, zavremo vodo v navadni posodi in vržemo vanjo čaj (za vsako skodelico po eno čajno žličko) pa pustimo, da prevre, nakar ga odstavimo in pustimo stati 3 do 5 minut. Če predolgo stoji, izgubi vonj in dobi trpek okus.

Tudi če se preceja skozi kovinasto sito ali prekuhava v aluminijastem jajčku, izgubi na okusu.

Kuhanje čaja je del kuharske umetnosti, in če hoče biti perfektno, zahteva prakso, kajti za to ni nobenega recepta, in vsaka gospodinja ga dela po svoje.

Kako prijetna izpremema in zabava je pripravljanje mize za čaj! Ne govorim o čaju v velikem obsegu, marveč o čaju, ki ga pripravi gospodinja za svoje znance, kadar pridejo, da se kaj pogovore, in če je v hiši gramofon, — tudi zaplešejo.

Za serviranje čaja je najbolj prikladna okrogla ali podolgovata miza, pogrnjena s prtom, na katero se lahko postavi čajni pribor takole: najprej večji, desertni krožnik, pregrnjen z majhnim prtčcem, nanj se postavi skodelica s podstavkom. Tik njega se položi čajna žlička in žlička za pecivo. Ta ima obliko lopatice z ostrim robom, da se lahko razreže in zajema pecivo. Suho mandelnovo pecivo, kolački in rogljički se vzamejo kar v roko. Če se servirajo obloženi kruhki, se mora priložiti tudi desertni

pribor, s katerim se je tudi sadje, ki spada na mizo k čaju.

Na majhni mizici, najbolj primerna je mizica za serviranje, se pripravi rum, limonov sok, smetana, sladkor in zopet pecivo. Taka mizica je zelo praktična za gostiteljico. Njej ni treba drugega kakor da naliže gostom čaj v skodelico, ponudi na podstavku, kar spada vanj, in vsak gost je brez pomoči služkinje lepo in hitro postrežen.

Pri pecivu ne odločuje, koliko ga je, temveč kakšno je. To mora vedeti vsaka gospodinja. Po čaju se ponudi sveže sadje, lepo naloženo na steklenem podstavku, ali pa italijansko »žardineto« iz suhega sadja, pomaranč, fig in kandiranega sadja. Med vse to se lepo poda bonboniera, podstavek s cigaretami in liker.

Zdaj pa še nekoliko navodil za goste! Vsak gost si razporedi pribor sam. Na spodnji desertni krožnik si položi pecivo in si pregrne prtič v naročju. Če je na mizi dovolj prostora, položi skodelico s čajem nanjo, drugače jo pa drži v roki, in sicer krožnik v levi, skodelico, iz katere pije, pa v desni. Pri tem ne sme biti neroden, zato ne bo narobe, če pije čaj tako tudi doma, da ne pride v družbi v zadrego.

Gospodinja naj ponudi k čaju sladkega in nesladkega peciva, zakaj vsakdo ni prijatelj sladice. Zlasti so v zadregi tisti, ki bolehalo na sladkorni bolezn, če jim gospodinja kar naprej ponuja same sladke reči.

Kdo naj bo med povabljeni

Gospoj Juliji se je rodil že dolgo zaželeni sinček. Od svojih sorodnikov in najbližjih prijateljev je prejel iskrene čestitke k temu veselemu dogodku.

Da se oddolži za njih prijaznost, jih je povabila čez mesec dni na krstno slavo svojega edinca.

Lica so ji žarela od veselja, ko je pregledala v obednici okusno pogrnjeno mizo, in ko je tudi v kuhinji dobila vse v najlepšem redu, je mirno pričakovala goste, ki so prihajali drug za drugim. Kot ljubezniva gostiteljica je poiskala za vsakega povabljenca vljuden pozdrav in primerne besede.

Večerja se je pričela. Jedi, izbrane in okusno pripravljene, so delale čast gostiteljici, a vse to gostov kar ni moglo in ni moglo spraviti v dobro voljo, tudi šampanjec ni napravil svoje navadne dolžnosti. Gospa Julija si je prizadevala povabljene razvedriti, ali vsa njena umetnost ji ni pomagala.

In kako tudi? Gospa Daroslava, inteligentna dama, se nikakor ni mogla zabavati z malo gospo Kunigundo, ki ni govorila drugega ko o novih oblekah in drugih takšnih rečeh, ki nje niso nič zanimala. Tudi stara teta Rozina ji ni ugajala. Ona ni mogla skriti, kako strašno zoprne so ji današnje moderne žene s »prenapetimi idejami«, kakor se pač teta Rozina izraža. Gospod Koren, prežet idealist, se nikakor ni mogel zlagati z

debelušastim trgovcem, ki ne zna o ničemer drugem govoriti kakor o pšenici, koruzi, gobah in drugih takšnih rečeh.

Večer je bil pokvarjen in ves trud uboge gospe Julije zastonj.

Torej, ako že misliš, da moraš napraviti gostijo, naj bo že povod takšen ali takšen, jo napravi, a ne posnemaj gospe Julije, ampak pazi, da prav razvrstiš svoje goste za mizo. Sorodniki se kaj radi spominjajo različnih dogodkov, ki se jim zdijo presveti, da bi jih nepoklicana ušesa poslušala, zato naj sede blizu skupaj. Goste, ki niso preveč inteligentni in so najbolj srečni sami med sabo, loči od drugih. Povabljeni, ki so jim glave prenapolnjene z idejami, bodo zopet najbolj zadovoljni v svoji družbi.

Če razume gostiteljica razdeliti ljudi na te tri kategorije, bodo prijatelji vznemirjeni nad njeno postrežljivostjo in ne bo niti enega med njimi, ki bi se z veseljem ne odzval njeni gostoljubnosti, kajti vsak izmed njih bo prepričan, da bodo urice, ki jih bo preživel pod njenim krovom, urice neskaljenega veselja in zabave.

Mara Černetova.

Nega sobnih rastlin

Nekaj sobnih rastlin in cvetic v loncih ima skoraj vsakdo. Toda vsak ni tako srečen, da bi ga cvetice razveseljevale z živimi barvami svojih cvetov in z bujno rastjo.

Skrbna nega sama ni še vse, če ne upoštevamo vseh okolnosti, ki so pogoj, da rastlina dobro uspeva. Nekoliko znanja o temeljnih pogojih kultiviranja najbolj znanih sobnih rastlin mora imeti vsak, ki želi, da mu njegove negovanke delajo veselje. Potreba po vlagi in razsvetljavi je pri posameznih cvetih zelo različna. Medtem ko potrebujejo nekatere mnogo svetlobe in solnca, je za druge bolj ugoden senčen prostor; marsikatera rastlina zahteva zase popolno sušo, druga zopet veliko vlage.

Toda vkljub temu lahko postavimo nekakšno splošno pravilo za nego naših domačih prijateljic, od katerih je večkrat odvisno njih uspevanje. Poglavitni pogoj je strokovnjaško zalivanje. Tisto enakomerno vsakodnevno zalivanje nima pravega pomena, ampak rastlina mora po svoji potrebi dobiti ustrezajočo množino vode. Premočno in preobilo zalivanje je vselej za rastlino bolj škodljivo kakor če ima premalo moče. Če hočemo, da se rastlina ne posuši, postavimo cvetlični lonec v vodo, zakaj rastlina, ki je dobila preveč vodne dobrote, kaj rada ovne in odmrje. Dokler je zemlja vlažna in temna, dokler daje lonec, če potrkamo s prstom po njem, zamolkel glas, toliko časa ne zalivajmo! Bolje je, da jim damo pijače bolj poredkoma, toda takrat v obilni meri. Preobilno zalivanje ohladi zemljo in prežene kisik, ki ga rastlina za svoje življenje nujno potrebuje. Sčasoma se zemlja popolnoma skisa in rastlina se reši le s tem, da jo presadimo v drug lonec in svežo prst.

Sobne rastline ne prenesejo mrzle vode iz vodovoda. Najboljša je postana ali na sobno temperaturo segreta voda. Vse čebulnice, tulipani, hiacinte, gozdne vijolice in amaryllis zalivamo ob robu posode, ne pa preko

čebule, ki potem rada segnijo. Listnate rastline ljubijo posebno neznatno škropljenje z razpršilec, nikdar jih pa ne zalivajmo s škropilnico v kopalni banji, kar se tolikokrat vidi, zakaj to rastlinam veliko več škoduje kakor koristi. Tudi na lahek topel dež jih je dobro postaviti. Zalivanje ima le namen, da dovede rastlini redilnih snovi, ki so v zemlji in deloma tudi v vodi. Ker pa hrana v zemlji za dalje časa ne zadostuje, je potrebna včasih uporaba dobrega cvetličnega gnojila ali pa polivanje z lahkim tekočim gnojilom, ki posebno pospešuje rast cvetlic. Presajajo naj se rastline samo vsako drugo ali tretje leto. Tudi to delo moramo izvršiti z veliko natančnostjo. Pri plemenitejših vrstah sobnih rastlin, pri palmah, sobnih smrečicah, acalejah itd., je najbolje, da nam prst že pravilno zmešano pripravi vrtnar. Tudi za vse ostale cvetlice vzemimo vedno najboljšo prst, kajti od nje je v veliki meri odvisno uspevanje rastlin. Preden presajamo, položimo na dno lončka kosček črepinje, ki ima važno nalogo, da regulira porabo vode, in šele na to pride kot podloga za korenine precej debela plast zemlje. Okoli korenin natresemo prst čisto narahlo in jo tlačimo toliko časa, da stoji rastlina trdno v loncu. Lonček naj ne bo prevelik niti premajhen; v majhnem loncu ne dobi rastlina dovolj hrane, medtem ko se v prevelikem odvišna zemlja, ki ne dosega korenin, rada skisa.

Malokatera cvetlica prenaša pogosto menjavo prostora in temperature; na to se je treba vedno ozirati. Tudi ne postavljajmo cvetlic v močen preprih, ker se one prav tako lahko prehlade kakor človek. Najbolj nevaren sovražnik sobnih rastlin je svetilni plin. Odteguje jim iz zraka kisik, ki ga rastlina in človek tako nujno potrebuje za dihanje. Razen tega razširja plin škodljive snovi, ki od slabega zraka že onemoglo rastlino popolnoma uničijo.

Drugi velik sovražnik rastlin so uši, ki so včasih tako majhne, da jih opazimo le kot sivo, tenko prevleko na listih. Najhitreje jih pokončamo, če izperemo od njih napadena mesta z lahko milnico; če pa to ne pomaga, jih poškopimo z dvoprocentno raztopino tobakovega izvlečka. Deževnike (črve) najhitreje preženemo, če primešamo vodi za zalivanje nekoliko kuhinjske soli. Ovenelih listov ne trgajmo, temveč jih pustimo, da sami odpadejo. Če jih siloma odtrgamo, nastanejo rane, ki so ognjišča za razne bolezni rastlin (gniloba).

To so najvažnejši podatki, od katerih je odvisna uspešna nega sobnih rastlin.

Mati odgojiteljica

Pesnik pravi, da je materina ljubezen globoka kakor morje in visoka kakor nebo. In vendar je veliko otrok nehvaležnih svoji materi, ki jih je rodila in odgojila. Češki pregovor pravi: Roka materina je mehka, celo kadar otroke kaznuje. Otroci brez matere so izgubljeni kakor čebele brez matice. Ljubezen materina se vsak dan oblovi. Tudi najrevnejša mati privošči vse svojemu otroku. Kdor ni ubogal

matere, ga uči poslušnosti sodišče. Otrok neha prej žalovati po bogatem očetu kakor po siromašni materi. Ako imam mater, imam vse. Ni je na svetu takšne matere, kakršna je naša mati. Kako srečna je tista hiša, v kateri otroci mater spoštujejo! Mati nareja iz hiše dom sreče. Nič napačno ni, če mati kdaj brezovko v roke vzame. Otroci brez strahu so kakor polje brez oranja. Tudi najboljše žrebce je treba držati na uzdi. Materi, ki hoče dobro odgojiti otroke, je treba večje modrosti kakor jo je imel sam Salomon. Vsaka dobra mati gleda, da bi napravila hišo za najsrečnejši kotichek na zemlji. Nasmehljaj materin je že marsikaterega malopridneža spravil na pravo pot. Bojazen, da bi se njeno oko ne orosilo, je odvrnila že veliko sinov od slabih potov!

Otroški kotichek

V prvi številki smo prosili, da nam čitateljice pošljejo za «Otroški kotichek» domisleke otrok. Prejeli smo že nekaj takih modrosti in se vsem pošiljateljicam pri tej priliki lepo zahvalimo. Iskreno želimo, da nam v bodoče gospe pošljejo tudi slike svojih malih modrijanov. Kot prva se je oglasila gospa Truda Pečarič-Schwikertova. Gospa naj nam ne zameri, če objavimo njeno ljubeznivo pismo, ki se glasi:

«Ako bo ostal Vaš list na isti stopnji, na kakršni je prva številka, sem prepričana, da bo ustregel vsaki ženi. Jaz si ga bom naročila. S prvim prihodnjega meseca odpošljem naročnino v znesku 48 Din in 24 Din za priloge, ki vsekakor tudi spadajo k listu.

Tu živimo duševno in telesno v samoti — daleč od sveta in visoko v hribih. Razvedrila ni drugega, kakor delo in zopet delo, malo glasbe (brez te bi moral človek skopneti) in pa otroci. Odkrito rečem: tisti kotichek, v katerem vabite matere, naj pišejo kaj o svoji deci, je bil najboljša agitacija za Vaš list. Saj govori vsaka izmed nas, najsi bo gosposka ali pa preprosta ženska, vedno najrajši o tem, kar ji je najbližje, to so otroci. To je tudi čisto naravno!

27 let imam, doba, v kateri si vsaka žena želi največjih triumfov, zabave, življenja, sreče... Mene je usoda trdo prijela, a pustila mi je eno: mojo deco. Troje jih imam: enega dečka, ki šteje 5 let, in dve deklici, ena ima 17, druga pa 3 mesece. Sergij je jako nadarjen deček, čita, računa in piše, da je veselje. Pri vsem tem pa jaz nimam nobene zasluge — učil se je kar gredoč! Ker ima svoje igrišče pod oknom 1. razreda tukajšnje šole, je poslušal med igranjem gospodično učiteljico. Presenetil nas je s svojo matematično natančnostjo. Sedaj smo ga poslali v šolo in je takoj prekosil vse součence, kajti on čita že vse! Izbral si je tudi že svoj poklic: škof bo in nič manj, pomislite! Zadnjič mi je dejal: «Mamica, kadar bom jaz škof, ti bom od vsakega birmanja prinesel blagoslov, salamo

in sir pa zlate nogavice...» Ko smo kupili zadnjo punčko, ga je tako skrbela štorčljiva, da se je z metlo postavil pred vrata, češ da mame ne bo preveč s kljunom kavsala. Včeraj me je vprašal, ali imajo angelčki v nebesih pač hlačke, ko je tako mrz. Mala Marija pa je lumpek in papanov ljubeznivček, toda poredna, poredna, čudo poredna. Vsak dan mi znosi pepel iz peči na novo otomano, opominjam jo, svarim, nič ne izda. A včeraj je nesla na otomano krožnik, potem pa je z obema ročkama do komolca segala v peč po pepel in ga znašala na krožnik. Strašansko je bila ponosna, da je na tako preprost način rešila ta problem. Najlepše pa jo je videti, kadar hodi s harmoniko gori pa doli po sobi, pa vleče meh in poje: «Jo, jo, jo!» Pri tem ji kar žile na vratu nabreknejo, tako se napenja. Kadar bo znala govoriti, bo povedala marsikakšen dovtip, kakor jaz kot otrok. Bila sem pravi enfant terrible. Nekoč smo bili pri stricu v gostih. Tam je bilo zbrano mnogo odličnih ljudi. Jaz sem strica zelo ljubila, vedno sem mu bila za petami. Ko ob neki priliki vstane in odide iz sobe, letim za njim in vprašam: «Stric, stric, kam tako hitro brez mene?» Toda teta me ustavi: «Veš, kadar izgine kak gospod, se ne sme vprašati, kam gre.» Čez nekaj časa se dvigne moja mama in izgine pri vratih, jaz pa za njo: «Aha mama, ti greš pa tja, po čemer se ne sme vprašati.» Vsi gostje pa v smeh.

Želeč Vam mnogo uspeha v novem letu, ostanem Vam vbodoče zvesta naročnica.

Studenec pri Sevnici, 25. decembra 1929.

Truda Pečarić-Schwikertova.

Naša naročnica gospa Slavka Grumova pa nam piše:

Lep pomladanski dan je. Solnce siplje svoje zlate žarke na zemljo in zemlja se prebuja iz dolgega zimskega sna. Naša Metka se vsa srečna igra na vrtu. Kar začuje nad seboj glasno brnenje, pogleda kvišku. In kaj vidi? Nekaj silno velikega, črnega leta po zraku, pa brni in brenči, tako glasno brenči! In Metka gleda, kliče skozi odprto okno: «Mamica, mamica, poglej ptiča, velikega, črnega ptiča, ki brenči prav tako kakor avto!» — — —

Če želite od naše Metke še več takih «modrosti», Vam jih prav rada pošljem.

Iz Mažuraničevega «Lišča»:

Mala

Spominjam se, ko se je sosedu hčerka rodila.

Marko, sosedov sorodnik, gre pogledat «malo». Tudi jaz sem šel z njim.

Mala leži povita v zibki in spi. Usteca se ji neprestano premikajo, menda se ji sanja, da sesa.

Moj tovariš jo ogleduje, — zdi se mu, da je vendarle malo premajhna. Rad bi jo vzel v naročje, da bi videl, ali je kaj težka, pa ne sme.

«Kje ste pa dobili to malo?»

«Kupili smo jo», reče babica.

Marko jo zopet gleda, — menda razmišlja, koliko je vredna.

Hotela sva oditi, ali babica reče dečku: «Poljubi malo, pozdravita se lepo!»

On jo poljubi. Mala se prebudi in se začne jokati.

«Mati, koliko ste pa dali za to malo?» vpraša moj tovariš, ko je odhajal.

«Šestico.»

«Saj več tudi vredna ni, ko je tako poredna.»

Tudi jaz sem bil teh misli.

Ta mala je bila tudi pozneje poredna — kadarkoli jo je hotel Marko poljubiti.

Zdaj sta mož in žena.

Tudi onadva imata že malo.

Vprašal sem soseda, koliko je dala zanjo, pa me ni takoj razumela... Zdi se mi, da tistega našega pogovora ob svoji zibelki še poslušala ni.

Pa pravijo, da so ženske radovedne.

Prev. I. P.

Spomenik služkinji

Zadnjo nedeljo meseca oktobra lanskega leta je bil na Dunaju slovesno odkrit spomenik služkinji Marjeti Manhardtovi, doma iz štajerske vasice Parschlug. Spomenik so ji postavili, ker je v svoji službi pri izpolnjevanju svoje variške dolžnosti izgubila svoje mlado življenje, ko je rešila dva otroka svojega gospodarja.

Dne 4. novembra leta 1926. je šla devetnajstletna služkinja Marjeta Manhardtova z otrokoma na izprehod v Prater. Poldrugetna deklica je ležala v vozičku, triletni deček pa je stopal poleg nje. Na križišču dveh ulic, ko je deklica hotela z otrokoma preko ceste, je privozil izza vogala težak voz s pivom. Ojnice voza so smrtno zadele služkinjo v glavo, toda preden se je to zgodilo, je še imela toliko časa in prisebnosti, da je dečka sunila nazaj na hodnik, voziček pa porinila z vso silo naprej, a sama sebe ni mogla več oteči, konja sta jo pohodila in voz jo je zmečkal. Med prevozom v bolnico je izdihnila.

Nje pogreb, ki se ga je udeležilo preko 20.000 ljudi, je pričal, kako znajo Dunajčani ceniti požrtvovalnost uboge služkinje. Na nje pogrebu so bili visoki zastopniki oblasti, a mestna občina ji je odkazala častni grob na centralnem pokopališču.

Sočutne dunajske perice so bile prve, ki so dale pobudo, da se žrtvi postavi spomenik na kraju nesreče. Časopis za male ljudi («Kronenzeitung») je pričel z akcijo za zbiranje prispevkov v ta namen. Takoj so se začeli stekati številni, četudi skromni zneski. Od pol šilinga dalje. Bankovec za 20 šilingov je bil med darovi redkost. Največ so prispevale služkinje, potem hišnice in delavke. Nabrali so 4.500 šilingov in smelo se je misliti na delo. Mestna občina je dovolila prostor na kraju nesreče. 37 kiparjev se je udeležilo natečaja za načrt spomenika. Sprejet je bil načrt Josipa Riedla. Spomenik je iz sirovega materiala, simboličen in orjaški, ob vznožju pa je napis: «Služkinja Marjeta Manhardtova je žrtvovala svoje življenje za rešitev dveh otrok.»

Tako ima tudi skromna služkinja svoj spomenik, kakršni so se postavljali doslej le velikim možem in junakom.

Žena v javnosti

J. U. dr. Bahnova, prva ženska sodnica v Nemčiji, je predsednica mladinskega sodišča v Berlinu.

Poljska vlada je imenovala gospo Vando Grabinsko za sodnico na mladinskem sodišču v Warszawii. Gospa sodnica je v javnosti zelo popularna.

«Society of Women Geographers» v Washingtonu je imenovala poljsko geografsko gospo Ano Natkowsko za dopisujočo članico.

Po načrtu gospe Andrienne Górske, poljske arhitektke, so sezidali v pariškem okraju Passy krasno sedemnadstropno stavbo v modernem slogu, ki je baje prva stavba po načrtu žene arhitektke v Parizu.

Na Poljskem je v splošnem veliko arhitektk. Znana je gospa Jadwiga Dobrzyńska, ki je prejela pri natečajih že veliko nagrad.

Prva žena v Svetu društva narodov je A. M. Phailova, članica kanadskega parlamenta.

(Nadaljevanje na strani 76.)

*Filmska zvezda
po zaslugi*

Elide

Daisy d'Ora, ki jo je odkrila pred tremi leti reklama za Elido, je danes slavljena filmska zvezda. Nje ljubkost in nje čar in vsekakor tudi nje naravna lepota so veliko pripomogli k temu uspehu, ki mu je kumovala Elida. Zakaj tisto zanosno nežnost in mehkost je dala koži samo stalna uporaba mila in krem, Elida Shampoo pa je to delo dokončala.

Ena izmed največjih lepot, ki jih ima Daisy d'Ora, so njeni čarobni lasje, ki jih vse občuduje. Bujni, mehki kakor svila in živi, kakršni so, so kras njenega obraza in ovrgavajo trditev, da so kratki lasje edino prikladna frizura našega časa.

ELIDA SHAMPOO

Lani je preteklo 70 let, odkar je umrla češka pisateljica Karolina Světlá, ena prvih boriteljic za ženske pravice in reformatorica dekliške vzgoje.

Avgusta meseca p. l. se je udeležila šahovskega turnirja v Karlovih Varih ruska šahistka Vera Menšikova. Premagala je mednarodnega šahovskega mojstra Sämischa.

Gospodična Leduviges Luisa Nava, strokovnjakinja v finančnih poslih in solastnica tvrdke borznih senzalov, je pripuščena na borzo v Buenos Airesu. To je senzacija za Argentinijo, kjer je še mnogo predsodkov glede udejstvovanja žene v javnem življenju.

Prvi diplomirani mojster v sabljanju je gospa Elizabeta Rudlef-Kyritzová. Diplomlo je dobila na dunajski akademiji.

V Avstriji je prva trenerka za tenis gospodična Annie Figdorjeva.

Vprašanja in odgovori

Na zaupna vprašanja smo odgovorili v zaprtem pismu. Prosim, da se za vsak odgovor pošljete dve znamki po 1.— Din. Nekaterim še nismo mogli odgovoriti, ker smo se obrnili na strokovnjake, da nam dajo potrebna pojasnila. Na vprašanja splošnega značaja bomo odgovorili v listu.

Kaj naj uporabljam za pospešitev rasti in proti izpadanju las?

Iva... N. m.

Odgovor: Meni so po težki bolezni močno izpadali lasje. Pričela sem uporabljati vse mogoče maže, pa vse ni nič pomagalo. Potem sem si dala lasišče masirati z električnim aparatom. Ker sem opazila, da mi je masaža pomagala, sem si sama kupila tak masažni aparat in me je doma moj sinko masiral. Aparat ima več steklenih elektrod, ki se uporabljajo tudi za masažo kože in telesa. Ker pa ne morem vedeti, če bo taka masaža tudi Vam pomagala, Vam svetujem, da se obrnete na svojo frizerko v «N. m.», ki naj Vam za poskušnjo nekajkrat masira lasišče, da vidite, če bo kaj uspeha, kajti masažni aparat je zelo drag (600 do 800 Din).

Kako preženem miši?

A. L... k P... j.

Miši preženemo hitro od omar na ta način, da potresemo vse dohode do njih, pa tudi omare same s kayenovim poprom. Tudi privabimo miši in podgane najhitreje v past, če poskropimo past ododnotraj z oljem iz rožnega lesa.

Kako odpravim ozeblino?

Frančiška S... č. R.

Ozeblinam se je laže izogniti kakor jih zdraviti. Tesni čevlji in tesne usnjene rokavice pospešujejo ozeblino. Kakor hitro se pojavijo, jih je treba takoj in z vztrajnostjo zdraviti. Predvsem se moramo z ozeblimi nogami ali rokami ogibati peči. Nujno potrebne pa so takoj vroče in mlačne kopeli. Zato sta potrebni dve posodi: ena z vročo (kolikor moremo zdržati), in druga za mlačno vodo. Nato držimo ozebljene noge ali

roke izmenoma najprej v vroči, nato pa v mlačni vodi. Izpočetka v vsaki po pol minute, nato stopnjevale do dve minuti v vsaki. Vsega skupaj naj traja taka kopel do pol ure. Vročo vodo je treba dolivati, da je temperatura vedno enaka, in tudi mlačno obnavljati.

Poleg različnih maž, ki se dobe v lekarnah proti ozeblinam, je posebno dobra «Malatina», ki se dobi v tubah po lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Bolečina ozeblino preneha takoj po uporabi «Malatine», in če se to zdravilo uporablja takoj izpočetka, izginejo ozeblino še prej, preden počijo. Ako ozeblino zane-marimo, da nastanejo rane, je zdravljenje oteženo in dolgotrajno, bolečine pa hude, ker rane silno pečejo.

So pa proti ozeblinam še drugi pomočki. Najboljši je jodov kolodij. S tem je treba vsak dan ozeblino s čopičem namazati. Če pa so ozeblino že odprte, da je koža načeta, potem se je najbolje obrniti na zdravnika, ki predpiše pravo zdravljenje. Vendar uporabljajte takoj «Maltino», da preprečite zlo.

Kako odpravim madeže od potu iz obleke?

Ro... Lj.

Znojne madeže odpravimo iz obleke z vinskim cvetom ali pa s čistim nevtralnimi milom, ki ga raztopimo v destilirani vodi. Ta milnica naj bo bolj ali manj močna, kakor je že blago občutljivo.

Kako spravim madeže od sveče iz obleke? 2. P. M.

Kance od sveče spravimo iz obleke in preprog prav lahko s tem, da položimo nanje debelejši pivnik, ki ga potem gladimo z vročim likalom.

hripavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele

• V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.

RADIOAPARAT

ki nima nebroj nepotrebnih gumbov
bo ugajal vsaki dami.

Oglejte si jih pri **RADIOTEHNIKA TONE POLJŠAK**
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA 5.

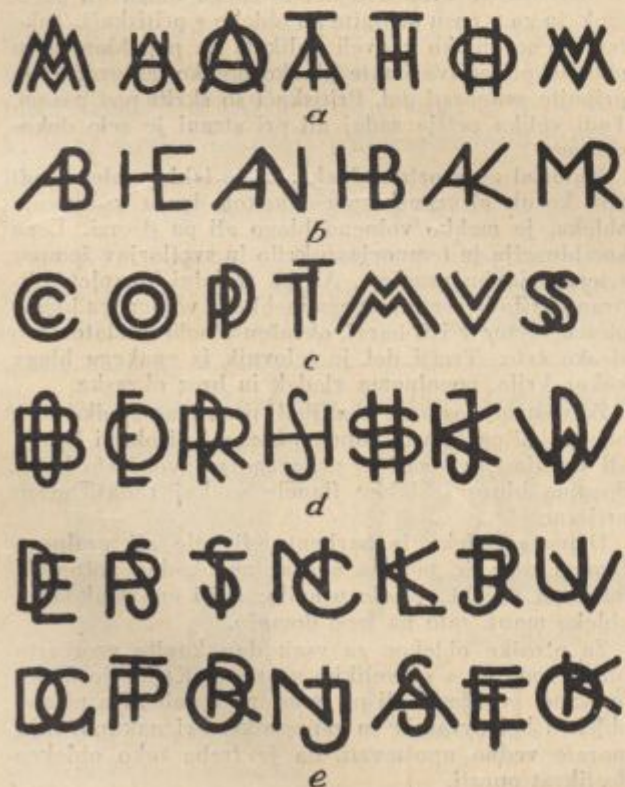
O sestavljanju monogramov

Monogram, po naše bi se reklo samoslov, prvotno začetna črka kot nadomestilo imena kake osebe (signum, šifra), imenujemo danes navadno ozko združeno spojitve dveh ali več pismenk v enem liku.

Monogrami se rabijo od pamtiveka ter se dajo zasledovati že v najstarejši zgodovini Indov in Kitajcev. Obširna je bila uporaba monogramov pri starih Grkih in Rimljanih. Znani so nadalje monogrami, ki so jih uporabljali prvi kristjani kot tajne znake (n. pr. alfa in omega). Zelo razširjeni so bili monogrami v srednjem veku. Od tedaj so prišli splošno v rabo, posebno na grbih, na važnih listinah, na pečatih, na denarju, rabijo se pa tudi kot hišne znamke, kot skrajšava imen na umotvorih itd. Danes je monogram splošno razširjen v dekorativni umetnosti, v trgovini in industriji (zlasti pri trgovskih varstvenih znamkah), pa tudi v zasebnem življenju. Monograme srečujemo na hišnih vratih, na industrijskih izdelkih, na slikah in kipih, na raznih listinah in sploh povsod, kjer je treba na majhnem prostoru na lep, oziroma dekorativen način označiti lastnika, avtorja ali kako pomembnejšo osebo.

Tudi naš kmetiški narod uporablja prav pogosto samoslove na svojih izdelkih. Tu nahajamo monograme nabožne vsebine (AM, MARIA, IHS, INRI), pa tudi kot nadomestilo za popolno ime lastnika (pri kozolecih, hišah, pohištvu, orodju in pri ženskih ročnih delih).

Naš ženski svet iz meščanskih krogov izdeluje monograme za vse vrste ročnih del, posebno na perilu, na modnih robčkah, na zastavah, na moških plaščih, torbica in dr. Medtem ko so monogrami, ki jih vidimo na etnografskih (narodnih) izdelkih, večinoma izmišljeni po izdelovalcu dela in kažejo zato prav pogostoma veliko izumljivost in okus, se je udomačila pri naših gospah in gospodičnah grda razvada, da prerisujejo ali kupujejo neokusne izdelke te vrste, ki imajo svoj izvor

AH MOTU VW

a

BCDEFCJKLN

PRS

b

AH MN

c

ABDEFHKL MNDR

d

BCDECHJK

LMNOPSZ

e

AAB CDEF GHIJKLN

OPRSTV

f

v zastarelih modnih listih. Ti prinašajo namreč — dobro poznavač mentaliteto svojih naročnic — le preradi risbe, ki jih je izdelala nevešča roka kake starikave sotrudnice.

Čeprav je monogram sam na sebi majhna stvarca, ki je posvečena predvsem praktičnemu namenu, stoji vendar vedno na tako vidnem mestu, da bi ga morala smatrati vsaka izdelovalka kot ugodno priliko, da pokaže z njim svoj dobri okus.

Saj vemo, da je pri nas dovolj spretnih risaric, vemo pa tudi, da imajo ravno ženske pogostoma lepo pisavo. Vsaj te naj bi se potrudile, da bi se izurile v tej stroki v toliki meri, da bi bile sposobne sestaviti za domačo uporabo potrebne monograme.

Tem spretnim gospam in gospodičnam naj bodo posvečene te vrstice.

Pogoj za sestavljanje monogramov je seveda poznavanje pismenk.

Kakor znano, izvira naša abeceda iz latinske pisave, tako zvane antikve. Ta pisava je ohranjena v svoji še danes nedoseženi lepoti in plemenitosti na mnogih rimljanskih spomenikih. Ljubljanski muzej nudi tudi v tem oziru dovolj hvaležnega gradiva. Ko so pobožni menihi v srednjeveških samostanih prepisovali na pergament svete knjige, so se iz prvotnih črk izcimile v teku stoletij nove oblike. To preoblikovanje črk je bilo naravno: v naglici so se jele izpreminjati stoječe črke v ležeče, in pisec ni imel potrpljenja, da bi po vsaki napisani črki privzdignil svoje gosje pero. Tako so nastale med črkami vezi, ki jim dajejo njih posebni značaj. Tako pisavo imenujemo kurzivno. Z njo pišemo še dandanes. Poleg tega moramo vedeti, da so stari pisci srednjega veka radi začenjali nove odstavke z

večjimi inicialkami (začetnicami) in da so s povečanimi črkami začenjali tudi važnejše besede. Te črke, ki so se pozneje začele razlikovati od manjših tudi po obliki, so dospele do naše dobe kot črke velike abecede.

Danes uporabljamo posamezne stoječe črke večinoma samo v tisku in pri dekorativnih pisavah, a ležeče (kurzivne), kadar pišemo. Pri monogramih se uporabljajo po večini samo velike črke (začetnice) tiskane ali pisane abecede.

Če si hočemo pridobiti spretnost v sestavljanju monogramov, moramo torej poznati v prvi vrsti te začetnice ali velike črke. Nato si moramo šele pridobiti sposobnost, da združimo po dve ali več teh pismenk v eno skupino. Ko smo našli primerno sestavo, moramo izkušati dati črkam še obliko, ki je

a) najbolj primerna tehniki ročnega dela, v katerem naj bo monogram izdelan,

b) ki ustreza stilu (slogu) dela samega ali ornamentu, s katerim je delo okrašeno.

Razlikovati moramo torej idejno skico od izvedbe.

Ideja ali zamislek monograma je pa v ozki zvezi z značajem črk, ki jih mislimo uporabiti v monogramu.

Oglejmo si torej tipične črke (brez vsakršnih stilnih pridakov) glede na njih uporabo pri monogramih.

V tem oziru moramo razlikovati tele skupine črk:

a) simetrične (seveda samo z vertikalno simetrično osjo),

b) nesimetrične črke.

Med simetričnimi črkami so posebnega pomena pri sestavi monogramov črke, ki imajo navpično premico na levi ali na desni strani, torej:

c) črke z navpično premico na desni strani,

d) črke z navpično premico na levi strani.

Za gotove slučaje je potrebno, da razlikujemo široke in ozke črke. Skupina

e) nam kaže vrsto pismenk, ki so že po svoji naravi široke oziroma, ki se dajo brez škode za lepoto in razločnost narisati široko.

f) prinaša vrsto ozkih ali na ozki način narisanih črk.

Če odštejemo od naše slovenske abecede črke s strešico in ji prištejemo iz tuje abecede še črko W, ki jo nahajamo večkrat pri priimkih v Sloveniji, imamo

Za ples

Predpusť je edini čas, ko človek rad pozabi na dnevne skrbi in si zaželi, da se zopet enkrat napleše na «nov» ali «star» način. Me ženske gremo rajši na maškarado, ki nudi več pestrosti in mikavnosti. Toda večkrat smo v zadregi, kako naj si nabavimo drag kostum. Izposojevanje mask je kolikor toliko neprijetno. V izposojenem kostumu ni originalnosti in je izposojina 100 do 200 Din razmeroma draga. Zato priporočamo našim čitateljicam, da si ogledajo originalne kostume v umetniškem ateljeju L. Matjana na Sv. Petra cesti št. 8, ki ima načrte in že izdelane svilene maske že od 250 Din dalje. Tam si lahko izbero tudi potrebno plesno rutico, šal itd.

opraviti s 23 črkami. S temi črkami lahko narišemo 264 različnih kombinacij. Od teh niso vse enako težke. Najlažje so morda kombinacije simetričnih črk med seboj, ker jih lahko narišemo tako, da tvorijo združene zopet simetričen lik. A simetrija tvori — kakor znano — že sama na sebi ugodje za oko.

Takih sestav bi bilo 50. V sliki 2 a) vidimo nekaj takih primerov.

Posebno poglavje tvorijo črke iz slike 1, c) in d), ki jih hočemo na kratko imenovati leve in desne črke. Te črke se dajo na lahek način združiti v skupine, kakor kaže skupina na sliki 2.

Tretji način sestave črk po dve in dve, je tisti, v katerem sestavljamo po dve enaki črki. V tem slučaju dobimo paralelne poteze, ki učinkujejo posebno pri izvedbi v dveh barvah prav dekorativno (sl. 2 c).

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Šivanje

Naša revija ima priloženo krojno polo, tako da si boste lahko same urejevale garderobo toliko, kolikor ste spretne in vam dopušča čas. Če ste v zadregi, ko izbirate model za novo obleko, se obrnite na uredništvo. Napišite, kakšno blago imate in za katero priliko boste imele obleko. Sedaj, ko je predpusť, gotovo potrebujete plesnih oblek in mask. Naša modna referentka Vam bo svetovala in Vam poslala skico, če želite. Za odgovor priložite 1 dinar v znamkah.

Če imate le eno svilenno obleko za razne prilike, si jo preprosto ušijte, krilo nekoliko daljše. Posebej pa si naredite še zvončasti del iz istega blaga ali pa iz čipk, in ga v pasu pripnite na obleko s pritiskači. Tako imate eno obleko v dveh oblikah. Za popoldan in za manjše prireditve imate gladko obleko, za večer pa pripnite zvončasti del. Pritiskači so skriti pod pasom. Tudi velika petlja zadaj ali pri strani je zelo dekorativna.

Material za sportno obleko, ki se lahko obleče tudi pod kožuh ali zimski plašč kakor druga vsakdanja obleka, je mehko volneno blago ali pa džersi. Lepa kombinacija je temnorjavo krilo in svetlorjav žemper s temnorjavim vzorcem. Ali pa tridelni komplet: plisirano krilo iz svetlorjavega mehkega volnenega blaga, pleten sveter v isti barvi, okrašen z belo in zlatorjavo široko črto. Tretji del je telovnik iz enakega blaga kakor krilo, popolnoma gladek in brez okraska.

Za sportne kostume je najbolj praktično gladko enobarvno ali pa črtasto volneno blago. S širokimi črtami ali velikimi kvadrati ni primerno za zvončasto krilo. Sportne bluže iz lahke flanele so kaj praktične in prijetne.

Domača obleka iz barhenta, flanele ali pralnega žameta nam je postala skoraj neobhodno potrebna. Sicer pa naj bi veljalo pravilo: rajši eno vsakdanjo obleko manj, zato pa lepo domačo.

Za otroške oblečke za vsak dan kupite vzorčasto blago, toda ne s prevelikim vzorcem! Krilce je lahko nabrano, zvončasto ali pa položeno v gube. Na pisano oblečko bel ovratnik in zapestnike. Pri nakupovanju morate vedno upoštevati, da je treba tako oblečko dostikrat oprati.

Ceneni šivalni stroji

V pojasnilo in opozorilo našim gospodinjam!

Kaka nesrečna, čarovna moč tiči v kratki besedici «poceni» in kako škodljivo vpliva posebno na naše ženstvo, če sliši in čita o «cenenih» šivalnih strojih najnovejše in najboljše konstrukcije, ki so poceni in so razen tega opremljeni tudi z vsemi drugimi možnimi odličnimi lastnostmi. Kakor je prav dandanes razumljiva zahteva nabaviti si vse potrebne predmete po kolikor mogoče najnižjih cenah, prav tako ravna neprevidno tiste žene, ki se pri nabavi šivalnega stroja ozirajo samo na ceno, ne pa tudi na solidnost in delovno zmožnost — kajti nabava tako zvanih cenenih šivalnih strojev ima za posledico mnogo razočaranj.

Kdor je namreč doživel to srečo, da je dobil tak čaroben šivalni stroj, bo kmalu prišel do neprijetnega spoznanja, da ni izdelava stroja nič posebnega in da je vsled tega tudi neoporečnost šivov zelo dvomljiva. Pozneje pride kupec do nerazveseljivega odkritja, da ta ali oni del stroja, ki je podvržen drgnjenju, ni napravljen, kakor bi moral biti, iz jekla, temveč iz navadne mehke kovine. Posledica tega je slabo šivanje, predčasno obrabljenost strojnih delov, klopotaajoče ropotanje, razne sitnosti in — draga popravila. Poceni kupljeni šivalni stroj postaja polagoma dražji, a vendar ne dela tako zanesljivo kakor šivalni stroj iz tovarne, ki je že davno dokazala solidnost svojih fabrikatov.

In razočaranja?

O kaki garanciji, ki obstoji kvečjemu na papirju, ni navadno niti govora, kajti ti ceneni šivalni stroji se sestavljajo v malo znanih tovar-

nah ali pa od grosistov, ki nudijo najcenejše, a obenem tudi najslabše blago, kar se ga more sploh nuditi v fabrikaciji šivalnih strojev, ker zanje ni merodajno zmožnost, temveč edino le cena. Stroj dobi na to kako lepo fantastično ime, da ima stvarca tudi svoje ime, dočim ni na stroju najti imena tovarnarja, od katerega bi se lahko zahtevalo jamstvo. In če potem, kar je pač običajno, stroj ne funkcioniira, in se obrne gospodinja na dotično trgovino, dobi navadno za odgovor, da se nepravilno ravna s strojem itd. Tudi je popravilo mnogokrat sploh nemogoče, ker ni mogoče dobiti potrebnih nadomestnih delov.

In kaj se učite iz tega?

Kupujte le v specialnih trgovinah s šivalnimi stroji, in sicer iz prve roke, in pazite, da nosi stroj popolno ime splošno znane tovarne, ki mora že zaradi svojega slovesa gledati na to, da pošilja na trg res le neoporečne izdelke, ki dolga leta sploh ne potrebujejo popravila.

Znana Pfaffova tovarna šivalnih strojev gradi že čez 65 let stroje po temeljnem pravilu: «da je za hišno gospodinjino najboljše komaj dobro» in izjavlja v svojih cenikih izrecno sledeče:

«Tovarna smatra za svojo častno dolžnost, jamčiti v vsakem oziru za solidnost svojih Pfaffovih šivalnih strojev.»

V resnici ni imenovana tvrdka od svoje ustanovitve od leta 1862. dalje opremila ne enega stroja s kakim fantastičnim imenom, ampak je vse svoje stroje dobavljala edino le z vlitim imenom tvrdke Pfaff.

Pri nakupu šivalnih strojev ne glejte na ceno, temveč na najboljšo znamko!

Pouk v vezenju brezplačen!

PFaff ŠIVALNE STROJE

za rodbino, obrt in industrijo z večletno garancijo kupite ugodno in tudi na obroke pri tvrdki

IGN. VOK, LJUBLJANA, Tavčarjeva ul. 7
ali v podružnici NOVO MESTO.

Pozor, umne gospodinje!

Deset inteligenčnih vprašanj.

«Dolgočasno» gospodinjstvo zahteva večkrat hitre odločitve v najrazličnejših položajih. In marsikaj važnega je v hiši, ki mu človek nič prav ne ve bistva.

Zastavili bomo zatorej v vsaki številki po nekaj inteligenčnih vprašanj, ki naj naše čitateljice same odgovore nanja. Odgovorov nam ni treba pošiljati, ampak naj jih čitateljice primerjajo z odgovori, ki jih priobčimo v naslednji številki.

- 1.) Kaj boste storili, če vam bo otrok pil petrolej?
- 2.) Kaj je treba storiti, kadar se spotoma gumb odtrga od čevlja?
- 3.) Ali je bolj zdravo sveže ali konzervirano sočivje? Zakaj?
- 4.) Kaj naredite z obrabljenimi žarnicami?
- 5.) Na bel prt kane kaplja tinte! Kaj je treba storiti?
- 6.) Če prideš domov in začutiš, da uhaja plin, kaj je treba najprej ukreniti?
- 7.) Koliko časa prej, preden gre človek v posteljo, se sme večerjati?
- 8.) Ali je prah škodljiv?
- 9.) Če sami nimate telefona, kje je najbližji telefon, da lahko naznanite ogenj ali pa kako drugo nezgodo?
- 10.) Kako se da najlaže potolažiti, recimo, čemerčen sprog?

Tudi možem dajmo svoj kotichek

Dober zakonski mož nam je poslal tele nasvete:
Ne sedi pri zajtrku celo večnost — pa tudi ne zajtrkuj s skodelico v roki!

Toliko lepih reči je na svetu, o katerih lahko žena govori in razpravlja. Zakaj pripoveduješ svojemu možu vedno domače neprijetnosti?

Nujno potrebno ni, da se vrši življenje doma v palnem plašču in domačih čevljih!

Če se preneha žena za svojega moža okusno in skrbno oblačiti, začne primerjati mož druge žene z njo.

Ne izdaj nikoli toliko denarja, kolikor ga dobiš — moč gospodinje je vedno v rezervnih fondih.

S srečo v zakonu se nikoli ne hvali! Zakon je nežna zadeva, ki tega ne prenese; kajti ne veš ne dneva ne ure, in sreča se obrne v drugo stran.

Nobena reč ne vpliva na otroke tako močno kakor nesoglasje med ženo in možem.

Zakaj imaš, draga žena, vedno dosti časa za vse mogoče stvari — le za moža ne?

Dober recept.

— Kako si ti to naredila, draga, da ti je mož vsak večer doma?

— To je čisto lahka reč. Ko je neko noč prišel pozno domov, sem izpregovorila, ne da bi odprla oči. Ali si to ti, dragi? Podvizaj se, ker utegne priti zdaj zdaj moj mož domov.

Sreča v nesreči.

Pri nekem slavnostnem obedu polije nespretni služabnik neki gospe obleko. Seveda so se vsi vznemirili in razburili, služabnik pa jih je lokavo in samozavestno pogledal in rekel:

— Gospoda, samo nikarte se razburjati, v kuhinji je še dosti juhe!

Nesebičen mož.

— Ali je lepo, draga, v tvojem koticčku, kjer sediš?

— Je, lepo in ugodno sedim.

— Kaj ti ni hladno?

— Ni mi.

— Tudi prepiha ni?

— Ni ga, čisto nič.

— Daj potem, zlata moja, da zamenjava prostora.

Kaj bi najrajši.

Zakonca, ki sta pričakovala drugega otroka, vprašata svojega prvorojenčka, ali bi rajši brateca ali sestrico.

— Najrajši bi majhnega konjička, se odreže mali.

Na napačen naslov.

— Ali vidite onlepo lepo mlado gospo tam? Jaz se moram z njo seznaniti in dogovoriti, da se kje dobiwa!

— Kadar vam to uspe, mi morate na vsak način povedati.

— Čemu?

— Ker sem nje mož.

Profesor v kinu.

Profesor (v kinu svojemu sosedu): Danes že tretjič gledam ta film, in sicer z isto igralko. Ampak še nikdar ni tako dobro igrala kakor danes!

Trgovski zakon.

— V tem kratkem času, kar ima ta nesramrež moja hčer za ženo, si je izposodil pri meni že 50 tisoč dinarjev.

— Pa ste dobili od njega že kaj nazaj?

— Sem — svojo hčer.

Zakaj si ni ogledal okolice.

— Ali ste si ogledali, ko ste bili na letovišču, prelepo okolico?

— Ne, sedel sem z ženo ves božji dan doma.

— Kako to?

— Morala sva izkoristiti sobo, ki sva zanjo plačevala po 100 dinarjev na dan.

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68—, za pol leta Din 35—, za četrt leta Din 18—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2—. Posamezna številka stane Din 5—, krojna priloga Din 2—.

Izhaja vsakega 15. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravišstvo Erna Podgornikova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Prule 11.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

Naši modeli:

Remington Normal

z vgrajenim tabulatorjem za
dom

potovanje

pisarno

Remington 12/92

najpopolnejši pisarniški stroj

Piše 92 znakov!

Remington Noiseless

(brezhrupni stroj)

Elitni pisalni stroj

Naravnost neverjetna je dovrše-
nost in preciznost naših strojev!

A. PRELOG

LJUBLJANA, MARIJIN TRG

TELEFON 3 4 5 6

Specijalne novosti za maske

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA
Mestni trg šte. 10

Telefon 2431

Telefon 2431